

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Spominjamo se jih

Listnica uredništva

Generacija X

Saša Šuhel, inž. gradbeništva

Viharnik. Kaj pomisliš ob tej besedi? Vihravost, trdoživost, sproščenost, razigranost. Ali mogoče kaj bolj uničujočega: vihar, razdejanje. Ne, Viharnik je ena redkih revij, ki jo rada prebiram. V njej ni težkih političnih tem, razdirajočih, nekorektnih člankov, vse bolj utrujajočih in črnogledih temi o recesiji, klientelizmu. Je revija, ki govori o našem vsakdanu na prijeten, nevsiljiv način, o dogodkih, na katere smo ponosni. Če je kakšna tema manj prijetna, je predstavljena na način, ki nas

nekako pozove k razmišljanju, k pozitivnem razmišljanju, razmišljanju o tem, kako in kaj narediti, da bo bolje, boljše. In v času, v katerem se nahajamo, je zelo pomembno misliti pozitivno. Zadovoljna sem, da sem lahko delček tega vihravega Viharnika.

Spadam v generacijo, ki je svojo življenjsko pot začela v komunizmu, živila v socializmu, zgodnjem kapitalizmu in v tako opevani demokraciji, svobodi govora, odprtih mejah, blaginji. Vendar krog naše generacije ne bi bil zaokrožen, če ne bi doživeli še recesije in s tem gospodarske krize, v katero smo vstopili kot mnogi drugi nepripravljeni, misleč, saj ne bo dolgo. Znali smo se prilagoditi vsaki situaciji. Iz vsakega obdobja našega življenja in dela smo se nekaj naučili, predvsem pa si zapomnili in prenesli dobre stvari. Pa znamo prebroditi tudi Gospodarsko krizo? Traja že predolgo časa. Na nas samih pušča posledice, ki se kažejo na različne načine. Živimo v stresu, smo nervozni, nestrpni, vedno manj je prijetnih trenutkov, besed, dejanj, ki ti dajejo novih zagonov. Hodimo drug mimo drugega, vsak s svojimi mislimi. Ne vidimo se, ne slišimo se. Pa vendar je za spremembo počutja, za dodatno energijo, zagon treba tako malo in hkrati tako veliko. Stisk roke, pozdrav, beseda ali dve, nasmeš ... Smo res postali že tako apatični, da se tega ne zavedamo?! Bomo dovolili, da nas ta mala ovira zaustavi na naši poti k cilju iz krize izstopiti kot zmagovalci ne glede na to, kako dolgo bo še trajala. Ne! Iz vsakega obdobja smo prihajali močnejši, trdnejši, boljše. Gospodarska kriza je izziv, ki nas povezuje. Skupaj smo močni. Združimo znanje, kvalitete, ideje, misli! Združimo našo pozitivno energijo, ki je v vsakem od nas še shranjena v nekem kotičku. Naša odgovornost je pustiti zanamcem dobro osnovo za nadaljnje delo, ustvarjanje, kvaliteto življenja. Zavedati se moramo, da je posameznik samo figura na šahovnici našega brezmejnega veselja. Pika, ki je s prostim očesom ne vidimo.

Informativni gozdarski storži v oktobru 2012

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Za nami je pester oktober. V slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju je prevladovalo jasno do delno jasno vreme. V nižinah sta bili pogosti jutranja megla in nizka oblačnost. Vinski mesec (vinotok) je bil v prvi tretjini zelo topel, v drugi tretjini je bilo več oblačnosti, zadnja tretjina pa je bila do 26. oktobra zelo prijetna in lepa, še posebno v višjih predelih. Potem se je shladilo. Najnižje dnevne oktobrske temperature na Koroškem so bile od $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$ (30. 10.) do $13\text{ }^{\circ}\text{C}$ (2. 10.), najvišje dnevne pa od $3\text{ }^{\circ}\text{C}$ (28., 29. 10.) do $22\text{ }^{\circ}\text{C}$ (1. 10.).

V koroški regiji je v krajših časovnih presledkih rosilo in lokalno različno deževalo 2., 7., 10., 13., 14. in 16. oktobra. Večjih količin padavin smo bili deležni 26., predvsem pa 27., pa tudi 28. in 29. oktobra. 28. oktobra je močno deževje prešlo v sneženje tudi v nižjih predelih. Snežilo je ves dan, rahlo sneženje se je nadaljevalo tudi do jutranjih ur 29. oktobra. Na Koroškem v omenjenem obdobju obilne padavine niso povzročale večjih težav. Reke in potoki niso prestopili svojih bregov, so pa 28. oktobra pričele poplavljeni v posameznih predelih Sava, Krka, Savinja, Vipava in potoki v Goriških Brdih.

Lastnik gozdar Ivan Glazer in revirni gozdar Tomaž Bricman na sečišču na Košenjaku

Tudi na Šteharskem vrhu (lovišče LD Strojna) lovci že vrsto let pod strokovnim vodstvom Vojka Plaznika vzdržujejo ekocelico (žetev in puljenje orlove praproti omogoča rast borovnic in brusnic – hrane za gozdne kure in druge živali).

Več težav in veliko škode pa je povzročil oktobrski sneg. Na Ravnah na Koroškem je zapadlo do 5 cm snega, na Navrškem vrhu do 15 cm, višje (Pudgarsko na Ludranskem vrhu) do 20 cm, višje do 30 cm. Na Koroškem večjih snegolomov ni bilo, je pa povzročil sneg veliko škode drugje v Sloveniji. Poškodovani so bili predvsem listavci, ki v tem času še niso odvrgli listja.

Sneg je povzročil največ škode v gozdovih Dolenjske, Notranjske, posavskega in celjskega območja, pa tudi ponekod na Gorenjskem. Moker sneg je lomil in podiral posamezno drevje do 600 m nadmorske višine, na Gorenjskem tudi do 800 m. Po ocenah Zavoda za gozdove Slovenije bo zaradi snegoloma treba posekati okoli 250 000 m³ drevja. V slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju je po ocenah revirnih gozdarjev sneg posamezno poškodoval 1500 m³ drevja predvsem ob gozdnih in drugih prometnicah. V gozdovih drugih OE je bilo poškodovano predvsem drevje z neenakomerno oblikovanimi krošnjami v mlajših sestojih. Na debelejšem drevju so polomljene samo posamezne veje, poškodovana in prevrnjena so bila tudi posamezna debelejša drevesa na razmočenih strmih pobočjih.

Listavce, ki so močno poškodovani ali prevrnjeni, je priporočljivo posekati in spraviti iz gozda, sanitarna sečnja iglavcev je obvezna. Po predhodnem

svetovanju in v skladu z določili upravne odločbe Zavoda za gozdove Slovenije so za posek zadolženi lastniki gozdov. Posek prevrnjenih in polomljenih dreves je zelo nevarno delo, zato gozdarji javne gozdarske službe priporočamo, da lastniki gozdov za izvedbo sanacijske sečnje najamejo usposobljene delavce.

Manj težav je v gozdovih koroške regije 7. oktobra med 16. in 17. uro pred začetkom nevihte in med njo v posameznih predelih povzročil

sunkovit veter. Lomil in podiral je posamezna drevesa in manjše skupine predvsem v Krajevnih enotah Radlje, Slovenj Gradec in Prevalje. Evidentirana skupna količina po vetru poškodovanega drevja je 2000 m³.

In kaj je bilo še drugega gozdarsko zanimivega v letošnjem oktobru? Do 15. oktobra smo zaključili s popisom gozdov na ploskvah 4 x 4 km. V OE Slovenj Gradec smo na teh ploskvah popisovalci Zdenka Jamnik, Avgust Kunc in Gorazd Mlinšek ob pomoči revirnih gozdarjev izvedli dendrometrijsko izmero drevja, popis tanjših drevesnih pa tudi plodonosnih vrst, prisotnost mrtve biomase in vlogo varovalne in drugih funkcij gozda na 31 popisnih ploskvah. Na popisnih točkah 16 x 16 km so popisovalci Gozdarskega inštituta Slovenije na osnovi popisa osutosti dreves in prisotnosti lišajev na deblih na vzorčnih ploskvah popisali poškodovanost gozdov.

V oktobru 2012 so revirni gozdarji prevzeli in obračunali večji delež planiranih gojitvenih in varstvenih del v zasebnih gozdovih. Dela bodo sofinancirana v okviru razpoložljivih proračunskih finančnih sredstev za vlaganja v gozdove v letu 2012, ki pa so bila naknadno okleščena.

Veliko energije so vložili posamezni revirni gozdarji in vodje KE, predvsem pa vodja odseka za gozdno tehniko Hinko Andrejč, v svetovanje pri pripravi dokumentacije za PRP – ukrep 111. V posameznih območnih enotah so bila in se še nadaljujejo izobraževanja

Lovci so se zbrali 26. oktobra 2012 pred pričetkom skupnega lova v lovišču s posebnim namenom Pohorje pred stavbo ZGS KE Mislinja.

Rebernikova kapela – kužno znamenje na Navrškem vrhu v oktobrskem snegu (28. 10. 2012)

lastnikov gozdov (varno delo v gozdu in drugo). Potekajo tudi prevzemi zgrajenih vlak, sofinanciranih iz ukrepa PRP. Omejitvev kilometrin za terensko delo revirnih gozdarjev omejuje dinamiko pregledov.

Strokovnjaki Biotehnične fakultete, oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, in Gozdarskega inštituta Slovenije so ob pomoči ZGS

(predvsem OE Nazarje) na nazarskem območju v Krašici izvedli delavnico na temo premena smrekovih monokultur.

Živahno je bilo tudi na pohorskih planjah 20. oktobra med Roglo in Ostruščico. V okviru projekta ALPA – SONARAVNO UPRAVLJANJE PLANIN V VAROVALNIH OBMOČJIH so pod vodstvom gozdarjev ZGS in strokovnjakov Zavoda za varstvo narave gozdni delavci, lovci in drugi prostovoljci izvajali posek in čiščenje zaraščajočih negozdnih površin na vrhu Pohorja (izboljšanje življenjskih pogojev gozdnih kur, drugih živali in redkih rastlin ter večnamenske vloge občutljivega prostora). Na Lovrenških jezerih je bila zaključena tudi obnova brunčanih poti (PROJEKT WETMAN – VARSTVO IN UPRAVLJANJE SLADKOVODNIH MOKRIŠČ V SLOVENIJI). Uradno odprtje poti je načrtovano 7. decembra 2012.

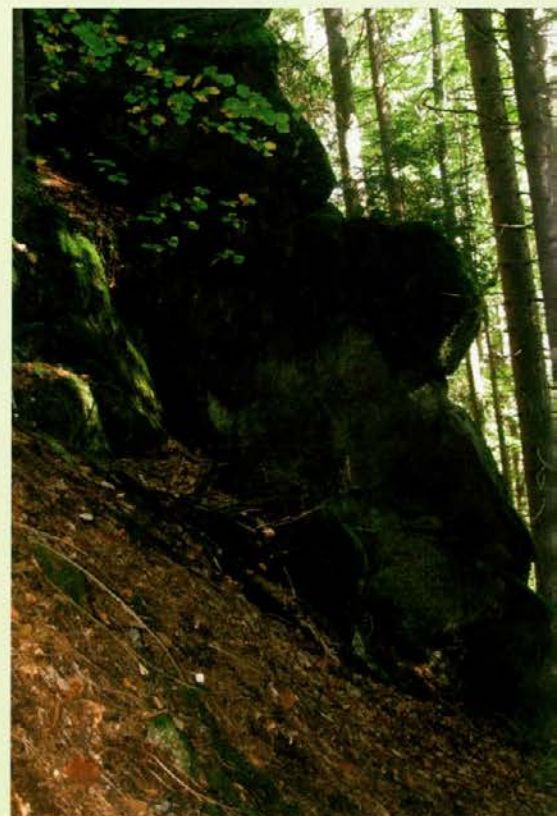
Voda je vir življenja. Kjer je voda, si je človek že v preteklosti poiskal prostor za prebivanje. Tudi koroške kmetije so povezane z vodo. Skoraj vsak celek ima lastno vodo. Gozdnata krajina je bolj bogata z vodo kot negozdna. Med take celke spada tudi celek Mežnarjevo v Javorju. Tam so v sklopu projekta tovarne Helios (obnova slovenskih vodnjakov) obnovili Mežnarjev vodnjak. Odprtje obnovljenega najstarejšega vodnjaka na Koroškem je bilo 21. oktobra.

Konjsko poziranje pod Kozarnico pod Uršljo goro

Zavod za gozdove Slovenije upravlja tudi z lovišči s posebnim namenom (»državno lovišče«), državnimi lovišči. Del državnega lovišča na Pohorju je tudi v OE Slovenj Gradec. Sodelovanje med lovci tega lovišča, lokalnimi lovci – mejaši, lastniki gozdov in naravovarstveniki poteka že vrsto let na strokovnem nivoju. Za preprečevanje poškodb drevja, predvsem pa negativnih vplivov na naravno pomlajevanje, je poleg izboljševanja življenjskega okolja pomembno tudi vzdrževanje ravnotežja med posameznimi živalskimi vrstami na območju labilnih smrekovih monokultur. Eden teh ukrepov je tudi strokovno načrtovani odstrel. O strokovnih dogajanjih na področju lovstva in gozdarstva smo razglabljali 26. oktobra na skupnem lovu v pohorskem državnem lovišču na Komisiji. Lova se je udeležilo 38 lovcev in njihovih gozdarskih prijateljev.

Zavod za gozdove Slovenije ima novega direktorja. Vlada Republike Slovenije je na seji 25. oktobra 2012 potrdila Iva Trošta, univ. dipl. inž. gozdarstva, za novega direktorja ZGS za dobo štirih let. Upam, da bo strpno in usklajeno sodeloval z vsemi zaposlenimi in skrbel za svoj kolektiv v dobro slovenskih gozdov in gozdarstva v kriznem nemirnem času.

Gozdni mož v Koprivni

»Za gozdove in ljudi« v Slovenj Gradcu

Gorazd Mlinšek, Marta Krejan

Foto: Gorazd Mlinšek

Slovenci, še posebno pa Korošci, smo tradicionalno povezani z gozdom, ta vez pa se zaradi sodobnega načina življenja vse bolj rahlja. Izgubljam priložnost za spoznavanja narave, predvsem pa njene samodejnosti in izvirnosti. Pozabljamo, da gozd blagodejno vpliva na naše počutje, krepi pa nam tudi zdravje. Gospodarsko krizo nam lahko pomagajo premostiti obnovljivi gozdni viri. Slovenija je prav zaradi svoje gozdnosti, predvsem pa dolgoletnega sonaravnega gospodarjenja in ohranjanja naravnega okolja ter krepitve varovalnih in socialnih funkcij v evropskem prostoru posebnost. Slovenski gozdarji so z drugimi strokovnjaki raziskovalci pestrih gozdnih ekosistemov poklicani, da ta zeleni večnamenski prostor predstavljamo širši javnosti. Zelo zanimivo in odmevno promocijo gozda in dela v njem so ob pomoči strokovnjakov Biotehnične fakultete – oddelka za gozdarstvo in obnovljive vire, ZGS (predvsem OE Slovenj Gradec), Pro – Silve in drugih uporabnikov gozdnega prostora izvedli 8. septembra 2012 v Pahernikovih gozdovih. Želja organizatorjev, predvsem pa Turističnega društva Slovenj Gradec, je bila približati zanimivo prireditev širši javnosti s pomočjo zanimivih vsebinsko bogatih posterjev s terena v Slovenj Gradec. Otvoritve razstave »Za gozdove in ljudi« se je udeležilo veliko obiskovalcev. Zanimivo je bilo spregovoriti številnim govornikom, ki so vsak na svoj način poudarjali vlogo in vez med gozdom in ljudmi. Zelo zanimivo je 10. oktobra 2012 je v slovenjgraškem Koroškem pokrajinskem muzeju na prireditvi »Za gozdove in ljudi« spregovoril tudi slavnostni govornik prof. dr. Jurij Diaci iz Univerze v Ljubljani, Biotehniške fakultete, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

Poudaril je, da je slovensko gozdarstvo s kolegi iz drugih alpskih držav utiralo in še utira sonaravno pot v evropskem in svetovnem merilu, pri čemer sega prispevek Koroške daleč preko slovenskih meja. »Kako je torej Koroščem uspelo izpeljati temeljit zasuk pri delu z gozdovi? Zagotovo so veliko prispevali

Pred prireditvijo se je sestel razširjeni organizacijski odbor prireditve »Za gozdove in ljudi«.

Prof. dr. Jurij Diaci je razglabljal o gozdu in delu ter življenju v gozdu, prireditve je popestrila mlada kitaristka Metka Založnik.

kmetje – domačini, ki so v zahtevnih okoljskih razmerah gospodarili s spoštovanjem do narave in se le ob velikih finančnih stiskah odločali za goloseke. In takšno, zeleno Pohorje je vplivalo na gozdarske strokovnjake in lastnike, kot je bil Franjo Pahernik, da niso vpeljevali takrat naprednega golosečnega gospodarjenja, kot so ga spoznavali na srednjeevropskih univerzah, temveč so iskali izvirne vzorce ravnanja z gozdom. Dokončni preboj pa je uspel generaciji gozdarjev po drugi svetovni vojni, ki je pod idejnimi

vodstvom prof. Mlinška zastavila temelje postopnim premenam zasmrečenih gozdov, ki so tudi danes pojem v razvitem evropskem gozdarstvu. Verjetno je k uspehu veliko prispevala tudi odprtost Korošcev za novosti – naj spomnim na obiske prof. Leibundguta iz Züricha kot FAO strokovnjaka v petdesetih letih prejšnjega stoletja – ter trmasta vztrajnost in predanost koroških gozdarjev delu.«

Svoje trditve je prof. Diaci potrdil z izsledki raziskav Pulitzerjevega nagajenca Jareda Diamonda, ki z navajanjem zgodovinskih dejstev potrjuje, da je prav odnos civilizacij do okolja odločal o njihovem preživetju. Goloseki in krčitve so namreč prispevali k zatonu številnih civilizacij, tudi majevske. »In prav zaradi tega se resnična kultura družbe odraža v njenem odnosu do okolja, kot pravi prof. Mlinšek, pri tem pa ima sonaravno gozdarstvo pomembno vlogo. Prehod v trajnostno družbo je mogoč ob razumevanju, da je pri tem osrednjega pomena primarna proizvodnja in z njo dejavnosti, kot so kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo. 200.000 let evolucije sodobnega človeka ni mogoče preliščiti v nekaj letih z izumom sintetičnih hranil, energentov ali materialov brez resnih posledic za človeško zdravje in zdravje našega okolja. Pa se tega žal v svetovnem merilu ne zavedamo, saj letno izgubljam za pet površin Slovenije gozdov; hitrost krčitve pa je že več desetletij praktično

Nadaljevanje na str. 6

Razstava »Za gozdove in ljudi« v Slovenj Gradcu si je ogledalo veliko število obiskovalcev.

nezmanjšana. Poraba fosilnih goriv še naprej skokovito narašča, čeprav so neprijetne posledice podnebnih sprememb že del našega vsakdana. Gozd in uporaba lesenih izdelkov učinkovito prispevata k blaženju posledic podnebnih sprememb. Vendar se

pomena primarne proizvodnje tudi v Sloveniji ne zavedamo dovolj. Kulture okolja ne izkoriščamo kot razvojne priložnosti, ki nas lahko popelje iz krize in preoblikuje v trajnostno družbo. Še več, vlada je z varčevalnimi ukrepi, ki so zagotovo potrebni, nadproporcionalno zarezala prav v sektor gozdarstva. Namesto da bi izrabili potencial javne gozdarske službe za razvojni zagon gozdarstva, še posebej v zasebnih gozdovih, ki pokrivajo več kot tri četrt Slovenije, je služba ostala brez temeljnih virov za terensko delo. Ta in podobni primeri kažejo, kako slabo razumemo primarno proizvodnjo in podcenjujemo na njej temelječe dejavnosti. Še vedno povzdiguje kulturo bogatenja korporacij in posameznikov in pri tem pozabljam, da nas je prav ta pripeljala v razmere, v kakšnih smo danes.«

Dr. Diaci je prepričan, da je bila prireditve »Za gozdove in ljudi« pomemben korak

za podporo nadaljnjemu razvoju slovenskega gozdarstva v najširšem pomenu besede: »Ostajamo optimisti, saj vsako zorenje zahteva določen čas, in gozdarjem potrpljenja, kot pravi koroški gozdar Maks Sušek, ne sme zmanjkati. Gozdarski staroste nas opozarjajo, da je bilo v novejši gozdarski zgodovini veliko ovir, npr. ustaviti planske sečnje in vpeljati prepoved golosekov, pa so jih uspešno premagali. Poleg tega številni dobri zgledi ravnanja z gozdovi, ki nas obkrožajo, tudi največjim dvomljivcem in ekonomskim rokohitrcem zbuja splošno spoštovanje. Na poti zorenja družbe so zelo pomembni dobri zgledi posameznikov, kot je bila gospa Vida Ribnikar. Z ustanovitvijo Pahernikove fundacije je olajšala študij gozdarstva bodočim rodovom in odločno postavila skupno dobro pred osebni interes.«

Kamnosek, šintlar in tesar

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Prireditve »Za gozdove in ljudi« je v septembru v Pahernikovi gozdovih na Pohorju po ocenah obiskovalcev in organizatorjev dobro uspela v posameznostih in kot celota. Kamenček v mozaiku dogajanj so prispevali mojstri obdelave kamna in lesa.

Jožef Švajger, ki gospodari na Hribnikovi kmetiji na Sv. Antonu, je po rodu Hudokotčan. Rodil se je v delavski družini, ki je stanovala v neposredni bližini Kraljevega kamnoloma, »Krolovega pruha«, kot ga domačini imenujejo še danes, čeprav kamnolom že dolgo ne obratuje več. Z obdelavo trdega pohorskega tonalita se je srečal že kot otrok. Ob obnovi hleva ga je oče pričel uvajati v spretnost cepljenja kamna. Več dni, kakor se spominja, kar deset, je mladi Pepi potreboval, da je precepil prvi kamen. Spretnost obdelave kamna je oče prenesel na sina z malo besedami, več je pomenilo opazovanje in posnemanje. Iz teh začetkov kamnoseštva Jožefa Švajgerja je kasneje dozorela odločitev, da se je kot kamnosek zaposlil v Hudem Kotu. V kamnolomu je delal osem let, nato sta

ga življenje in poklicna pot vodila drugam.

Obiskovalcem prireditve Za gozdove in ljudi je Jožef Švajger razložil vse o uporabi orodja za ročno obdelavo kamna, prikazal je izdelavo granitne kocke in zanje precepil tudi večji kamen. Da je zelo pomembno, na kateri strani kamen cepimo, da lepo počí, je ponazoril tudi s poimenovanjem posamezne strani kamna, ki ga obdelujemo. Obiskovalci mojstra kamnoseka so izvedeli, da ima vsak kamen »glavo«, stran, ki se imenuje »gang«, tretjo stran z nazivom »uber

Jožef Švajger razlaga skrivnosti obdelave pohorskega tonalita. Foto: Marija Imperl

gang« in še stran z nazivom »šlehte«. Preden se kamnosek odloči, kako bo kamen precepil, si ga dobro ogleda in se na osnovi strukture kamna in poteka žil predvidi, kje bo kamen z najmanj dela in v čim pravilnejši liniji počil. Navdušeni gledalci so s ploskanjem obeležili trenutek, ko je kamen počil, ko se je trden pohorski tonalit vdal ročni obdelavi kamnoseka Jožefa Švajgerja. Poleg tonalita dajejo značilen pečat Pohorju obsežni gozdovi. Kakor so Pohorci znali obdelati kamen in ga vgraditi v svoja bivališča ali ga prodati, so od nekdanjih mojstri obdelave lesa. Na prireditvi v Pahernikovi gozdovih v Hudem Kotu sta ročno obdelavo lesa prikazala šintlar in tesar. Ker smo obe spretnosti obravnavali v študijskih krožkih, ki sta se odvijala na Kozjaku, smo za demonstracijo teh dveh spretnosti poprosili člana krožkov. Franc Placet, gospodar kmetije Žaucer s Primoža nad Muto, je s prikazom izdelave šintlov znan že precejšnjemu krogu ljudi. Šintle je cepil že na Radgonskem sejmu, na karavanah študijskih krožkov, večkrat smo ga že lahko videli na TV-ekranu. Tudi tokrat je njegovo spretnost z zanimanjem spremljalo mlado in staro. Ob uporabi lesenega kija – bata in posebne sekirice – šintlarce so brezhibni, enako tanki šinli izpod rok Franca Placeta nastajali kar prehitro. Ročno spretnost izdelave lesenih cepljenih deščic za pokrivanje streh je izkušen mojster podkrepil z razlago o primernosti lesa za cepljenje, o potrebnih pripomočkih, o značilnostih

Franc Placet
cepi šintle
v Pahernikovem
gozdu.
Foto: Marija Imperl

prekrivanja streh s tovrstno kritino. Odgovoril je še na več vprašanj obiskovalcev, kar kaže, da je tudi ta prikaz dosegel svoj namen.

Les je nepogrešljiv pri izdelavi ostrešij. Nekdaj so tramove obdelali ročno. Za prikaz ročnega tesanja tramov smo vključili mojstra Ivana Krajncja, ki poleg kmetovanja na kmetiji Napečnik na Pernicah veliko delovnih dni posveti izdelavi ostrešij v bližnji in daljni okolici. Ivan Krajnc je s pomočniki že večkrat prikazal nekdanji način obdelave lesa. Cimpermanski so bili tudi člani študijskega krožka o lesenih hišah na Kozjaku in so s svojo spretnostjo obdelave lesa z ročnim tesanjem obujali spomine na preteklost na več prireditvah občine Muta in drugje po Sloveniji. V Pahernikove gozdove je Ivan Krajnc pripeljal izjemnega pomočnika, svojega vnuka Žana Krajncja. Ob obdelavi lesenega trama s *cimperman* in tesarsko vrvico sta dedek in vnuk dobro sodelovala. Takšno sodelovanje, ko smo praktično videli,

kako starejši svoje izkušnje in znanje prenašajo na mlajše, je imelo posebno vrednost za soavtorice prispevka (Bogataj, Jamnik, Čoderl) na prireditvi, ki je nosil naslov: Učenje Pohorcev o gozdu, lesu, kamnu in vodi. Sodelovanje dedka in vnuka pri ročnem tesanju je potrdilo vrednost tradicionalnega prenosa znanj med generacijami, o čemer smo v prispevku med drugim pisale. Ročno obdelavo tramiča je Ivan Krajnc sočasno komentiral s poimenovanjem uporabljenega orodja in z razlago tehnike tesanja.

Upamo, da smo z vključitvijo prikazov tradicionalnih znanj in spretnosti Pohorcev uspeli obiskovalcem prireditve Za gozdove in ljudi obuditi kanček preteklosti in opozoriti na pomembna naravna vira Pohorja in na neločljivo povezavo Pohorcev s kamnom in lesom. Sodelujočim mojstrom in mlademu pomočniku se v imenu organizatorjev zahvaljujem tudi s tem zapisom.

Skupno delo
in prenos
znanja z deda
Ivana Krajncja na
vnuka Žana
Foto: Marija Imperl

LESO TEKA®

Viharnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorancjev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Iida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

Gasilci rešujejo življenja; Stanko Verovnik in
Boštjan Zajamšek med poplavam v Dravogradu.
Foto: Foto Anka Holcman

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za Informacije z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (t.j. tarifne številke 3).

Uvod k posvetoma in konferenci Gozd-les-hiša – razvojna priložnost

Saša Šuhel, inž. gradbeništva

Slovenija je dežela gozdov. Se zavedamo, kako bogati smo? Na Koroškem se tega zavedamo. Tega se zavedamo v tudi v Gozdnem Gospodarstvu Slovenj Gradec. Zato naša prisotnost in aktivnosti na konferencah in posvetih, ki so naravnane razvojno in vidijo prihodnost v tej donedavna zapostavljeni panogi, ni naključje. Hkrati pa nam pozitiven trend lesene gradnje narekujejo tudi mednarodne smernice, saj lesena gradnja predstavlja pomembno izhodišče ne le za nizkoenergijsko, pač pa tudi nizko emisijsko gradnjo z izjemnimi zdravstvenimi in varnostnimi vidiki. V naslednjih sestavkih so napisani povzetki zadnjih treh posvetov na temo trajnostnega razvoja, inovativnosti in lesa kot razvojne priložnosti.

Celje MOS: »Trendi trajnostne gradnje«

Mednarodni obrtni sejem MOS Celje je znan po velikem številu posvetov, konferenc, izobraževalnih aktivnosti in seveda številu udeležencev in obiskovalcev. Zato ni naključje, da so bili na njem predstavljeni tudi trajnostna gradnja, les kot priložnost trajnostne arhitekture, energetske sanacije in pridobivanje nepovratnih sredstev, ki so skupaj tesno povezani. Povabljeni gostje arhitektka Maruša Zorec, dr. Franc Pohleven, Primož Praper, Iztok Topler, Matej Kramar, David Verdel, Dušan Vrhovnik in Saša Šuhel smo tako predstavili svoje poglede, mnenja, primere dobrih praks, vsak s svojega področja. Rdeča nit vseh predavateljev pa je bil les, nizkoenergijska gradnja in na tej osnovi pridobivanje nepovratnih sredstev. Predstavljeni so bili primeri lesene gradnje javnih objektov: Punksl, Strojna, Drava kot priložnost. Naj povzamem besede prokurista podjetja EUTRIP Primoža Praperja, v katerih je zajel glavni pomen in namen posveta: »Ključno je, da se počutimo bolje, da imamo višjo kakovost bivanja, pa tudi znižanje izpustov in stroškov ter večje

Z leve: Saša Šuhel, mag. Anton Strgar in mag. Luka Zajec

prihranke energije. Za to pa je potrebno osveščanje ljudi. Le skozi primere dobre prakse lahko spremenimo način razmišljanja in delovanja družbe. V Evropi smo na 3. mestu po poraščenosti z gozdom, a tega ne znamo izkoristiti ali pa les zelo poceni izvažamo in prodajamo. Ko se odločamo za lesene stavbe in pasivne zgradbe, se pravzaprav vračamo h koreninam. Les je surovina, ki Sloveniji daje konkurenčno prednost na trgu tistih, ki razpolagajo z drugimi energetskega vira, npr. nafto. Spodbujanje investicij na tem področju pomeni velike multiplikativne učinke: razvoj stroke, delo za gradbeništvo, manjši pritisk na socialno košarico, prihranke energije, višjo kakovost bivanja, trdnejše zdravje ljudi, večjo storilnost in konkurenčnost ...«

Dravograd: »Les kot razvojna priložnost«

GZS Območna zbornica Koroška je v mesecu oktobru v sklopu projekta REGIOLAB organizirala delavnico »Les kot razvojna priložnost«. V uvodnem nagovoru je direktorica Območne zbornice Koroške predstavila projekt REGIOLAB in navezavo na delavnico v okviru projekta. Rdeča nit vseh dejavnosti je jasna: dobri projekti in programi za uresničitev načrtov. Vanja Kupnik: »Les je resnično naša velika razvojna priložnost, ne samo za Koroško, ampak za celotno Slovenijo. Lesna industrija je bila nekdanj ponos naše regije, bila je med najpomembnejšimi gospodarskimi panogami. Vmes smo doživeli izjemen padec, skoraj propad te

Benjamin Petek, SGZ Celovec

industrije, danes pa se situacija počasi, a zanesljivo izboljšuje. Ko je šlo v kriznih časih vse narobe, tudi država ni imela poslušna za lesarje. Šele letos poleti smo namreč dočakali strateški dokument, na osnovi katerega bomo lahko povečali konkurenčnost celotne gozdno-lesne verige, saj je vlada sprejela Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti do leta 2020. Za uresničitev moramo ukrepati danes in ukrepati moramo povezano. Brez navezave gospodarstva, znanstvenoraziskovalnih institucij in javnih zavodov novih idej ne bo, samo z novimi znanji in novimi produkti pa lahko računamo na uspeh. In povezati se moramo širše, ne samo v slovenskem prostoru, ampak čezmejno.« Za uresničevanje načrtov potrebujemo

ideje, projektne ideje. Delavnica je bila namenjena predstaviti idej strokovnjakov, ki razmišljajo in delujejo v tej smeri ter so na nek način Akcijski načrt že prehiteli. Njihove dobre prakse so spodbuda pri kreiranju novih idej in projektov, da bo lesnopredelovalna industrija znova postala perspektivna gospodarska panoga.

Tako so bili podrobneje predstavljeni Akcijski načrt vlade RS, Razvojni center Koroške regije in njegovi do sedaj izvedeni projekti, pomen bivanja v objemu lesa in gozdno-lesne verige »Od gozda do hiše«, inovativni projekt PSILOS – lesena garažna hiša, lesena hiša – naraven dom ter projekt čezmejnega sodelovanja lesarjev Slovenija-Avstrija.

Prevalje: »Izzivi inovativnosti in trajnostnega razvoja«

Prevalje so bile dva dni, 10. in 11. septembra 2012, stičišče poslovnih, izobraževalnih, raziskovalnih, trajnostnih in inovativnih interesov na področjih energetike, trajnostne gradnje, energetskih sanacij in panoge lesarstva. Strokovna konferenca »Izzivi inovativnosti in trajnostnega razvoja« je združila investitorje, strokovnjake, praktike, raziskovalce in odločevalce s področij, ki prispevajo k inovativni in trajnostni prihodnosti našega okolja.

Razdeljena je bila na dva dela. Konferenco je odprl gostitelj župan Prevalj dr. Matic Tasič, ki je izrazil zadovoljstvo nad dosedanjim delom in dosežki v koroški regiji. Direktorica RRA

Karmen Sonjak ta prvi skupni izziv vidi kot možnost nadaljevanja prakse tudi v načrtovanju novih programskih dokumentov in povezovanju projektov tako javne infrastrukture kot tudi gospodarstva in malih ter srednjih podjetij.

V ponedeljek se je javnosti predstavil Razvojni center koroškega gospodarstva (RACE KOGO, d. o. o.) s svojimi konzorcijskimi partnerji (GG SG, d. d., KOPUR, d. o. o., DULER, d. o. o., GAŠPER, d. o. o., ERICO, d. o. o., IOP, d. o. o.), gostili pa so tudi sorodne razvojne centre (Razvojni center kreativne pohištvene industrije RC31, INTECH-LES in Razvojni center Energija). RRA Koroška in Občina Prevalje sta predstavili izzive transnacionalnega sodelovanja za koroško regijo. Drugi dan konference so svoje misli in videnja predstavili predstavniki vlade mag. Luka Zajec s Sektorja za gozdarstvo Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Julijan Fortunat, v. d. generalnega direktorja Direktorata za energijo Ministrstva za infrastrukturo in prostor, Erik Potočar, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, ter povabljeni gostje: Primož Praper, pobudnik konference ter prokurist podjetja EUTRIP, Tadeja Kovačič, svetovalka EKO sklada, Tomi Vargec s Petrola, mag. Alenka Burja in Mirijana Bračič.

Vzporedno je potekala predstavitev Srednje lesarske šole Slovenj Gradec, kjer so dijaki razstavljali svoje izdelke in rezbarili. Dijakom so bile tudi podeljene nagrade za najboljše izdelke. Konferenca se je zaključila z odprtjem razstave Les kot priložnost v Ahacovi hiši na Prevaljah.

Strokovna ekskurzija Društva kmetijskih tehnikov in inženirjev

Martina Cigler

Ko sem prejela vabilo, sem se kar nasmehnila, že dolgo me namreč ni nihče povabil ali poslal v tri krasne, na vabilu pa je pisalo, da gremo letos ravno v tri krasne. In res smo šli na ekskurzijo v tri krasne doline v Zasavju.

Tako smo se zbrali v nekoliko meglenem tretjem novembrskem jutru in v klepetu počakali na naš prevoz. Po vožnji po megleni Koroški nas je v Šaleški dolini pozdravilo sonce in že smo bili na Trojanah, kjer smo dobili spremljevalko Nado, ki je bila naša vodička na tej poti. Pripovedovala je o zasavskih mestih, ki so predvsem rudarska, o odrinjenosti teh zanimivih krajev in o problemih vpliva industrije na kmetijstvo. Najprej smo se ustavili v steklarni Hrastnik, ki je kljub gospodarski krizi kar v dobrem ekonomskem stanju. Mlad inženir nam je najprej teoretično opisal proizvodnjo stekla, nato pa smo si vse skupaj ogledali. Delo je naporno, pri proizvodnji nastaja velik hrup in dela se na vročini. Kljub temu pa so zaposleni zadovoljni, da imajo delo in da so plače redne. Njihova kupca sta tudi vsem poznana Donald Trump in filmski igralec Danny De Vito. V posebni sobi in kasneje v trgovini smo si ogledali pestro izbiro njihovih izdelkov. Ko smo si napasli oči in tudi kaj kupili, smo odrinili naprej po poti mimo Dola pri Hrastniku, kjer smo zavili na ozko pot proti strnjeni vasi Kovk.

Najprej smo se ustavili na Ekološki kmetiji pri Peret, ki ima površine še v fazi preusmeritve. Mladi gospodar z družino nas je prijazno sprejel ter nam predstavil dejavnosti na kmetiji, ki je v celoti samooskrbna. Ukvarjajo se z živinorejo in poljedelstvom, imajo nekaj gozda, gospodar pa se ukvarja še z mizarstvom. Posebnost kmetije je mlin, v katerem s pomočjo elektrike meljejo krušno moko in zdrob, stranski produkt pa so otrobi, s katerimi krmijo živali. Imajo enajst glav govedi, večinoma pasme limousine, ki jih redijo na haremski način, tako da se bik pase zraven krav. Imajo dva krasna konja, ki sta ljubljena družine; nasploh imajo v teh krajih veliko konjev. Imajo še kokoši, psa in mačke, tako da sta tudi hčerki Eva

Z desne: Filip Krušič Turičnik in Boštjan Temnikar

Govedo pasme limousine se obnese v prosti reji.

in Jana prežeti z ljubeznijo do živali in zemlje. Naslednja kmetija, ki smo jo obiskali, je prav na koncu vasi in je zanimiva zaradi dopolnilne dejavnosti Andreje Doberšek, ki je pustila službo cvetličarke in se ukvarja s peko peciva. Speče vse, kar ti srce poželi; nam je postregla s *štrudlom*. Kmetija Doberšek se ukvarja z živinorejo in pridelavo mesa. Tudi oni imajo štiri konje, in sicer za rekreacijo. Okolica hiše je vzorno urejena in povsod je polno raznovrstnih buč, ki so domiselno aranžirane. Pot na Goro nas je nato nesla mimo vasice, za katero je značilno, da se tja selijo premožni Zasavci, v tem območju pa je tudi okoli 200 vikendov. Ustavili smo se pred planinskim domom Gora, od

koder smo si šli pogledat staro lepo cerkvico sv. Jurija, ki ima bogato zgodovino. Prijazna mežnarica nam je povedala, da jo je v ta kraj prineslo iz Gorenjske. V koči smo poskusili tradicionalno knapovsko jed krompotač (nariban krompir, jajca in moka ter peteršilj in sol), nato pa so nam postregli z značilnim knapovskim menijem. Na koncu nam je na krožnikih zasijalo t. i. knapovsko sonce – palačinka, lepo rumena in okusna. Gospa Nada nam je pripravila besedni kviz pa tudi glasbe ni manjkalo. Tako smo se v veselem vzdušju odpeljali nazaj na Koroško. Hvala Tatjani Krejan Košan in predsedniku društva Stanku Jamniku za vsakoletne zanimive ekskurzije.

»Od kuhalnice do peresa« 20 let Društva kmetič Dravske doline

Marta Krejan

Najprej je misel, nato ideja, potem se ta ubesedi, začne se razvijati in rasti in končno se udejanji. Dvajset let je od udejanjenja ideje delovnih, ustvarjalnih in energije polnih kmetič iz doline ob Dravi, od uradnega

Ob obletnici je spregovoril tudi Alan Bukovnik, radeljski župan.

V petek, 26. oktobra, so dve desetletji svojega delovanja občudovanja vredne kmečke žene okronale z zanimivim kulturnim programom v Kulturnem domu Radlje, ki mu je sledil ogled razstave kulinarčnih in ostalih izdelkov njihovih spretnih prstov, ki so nastajali skozi leta.

Udeleženci ekskurzije

Prejemnice in prejemniki priznanj

začetka delovanja Društva kmetic Dravske doline. Že pred letom 1985 so se kmečke žene in dekleta povezale, se nato združile v aktive, postajale vedno bolj dejavne na različnih področjih, se začele izobraževati, ustvarjati, družiti in tudi zabavati. Z reorganizacijo kmetijske pospeševalne službe in ustanovitvijo Javne kmetijske svetovalne službe je Bernarda Javornik začela z delom na kmetijah okoli Drave. V tistem času, natančneje 2. decembra 1992, so kmetice izvolile prvo predsednico novoustanovljenega Društva kmetic Dravske doline Marijo Kaiser.

Marija Omulec je leta 1995 nasledila Kaiserjevo, njo pa Štefka Miklavc. Pred zdajšnjo predsednico Miro Friedl je Društvo vodila še Maksimiljana Hartman. Tristo članic društva ne izpopolnjuje zgolj znanja s področja kmetijstva, učijo se tudi izdelave cvetličnih aranžmajev, slikanja na svilo, aranžiranja, kako postreči hrano in pijačo, same znajo izdelovati advente vence, skrbijo za zdrav duh in zdravo telo, potujejo in se udeležujejo strokovnih ekskurzij, pojejo, pišejo, pesnijo ... Znanje seveda pridobivajo na različne načine, bistveno pa je najbrž tisto, ki ga prenašajo iz roda v rod. Pomembni pa so tudi izmenjava izkušenj in izpopolnjevanje ter »brušenje« na raznih delavnicah in tečajih. Članice društva sodelujejo na sejnih, na tekmovanjih, prireditvah ..., organizirajo srečanja, se udeležujejo kulturnih dogodkov in jih prirejajo.

Bernarda Javornik

Naša zvesta bralka in mojstrica sestavljanja križank Ana Hudernik (desno) je ena od članic odbora za kulturo v Društvu kmetic dravske doline, ki izdaja glasilo s pomenljivim naslovom Od kuhalnice do peresa.

Nekoč ...

Ovčereja v zgornji Mežiški dolini in paša na planini

Alojz Peršak, član društva rejcev
drobnice Cekin

Reševalci nesebično pomagajo tudi živalim.

Lepe so gore slovenske, a zame je že od nekdaj najlepša Peca, in to še vedno velja. Vsakič znova me očara, telesno in duševno okrepi. Zna biti

prijazna in lepa, muhasta in kruta. Vsa ta čustva sem na gori že doživel, saj že dobrih trideset let redno hodim po teh pobočjih, ker tukaj, kakor so jih nekoč, pasem ovce.

Kar pa se je zgodilo v letošnji sezoni, se mi zdi vredno povedati širši javnosti. Ovce se med pašo gibljejo po vsej Peci nad gozdno mejo, rade grede tudi na vrh. Pri rednih kontrolah in obhodih ugotavljam, da čedalje več turistov s seboj vodi svoje ljubljence; od pinčev do pravih zverin in kljub opozorilom, da se pes v naravnem okolju ne sme prosto gibati, se to vseeno dogaja. Zgodilo se je 26. avgusta 2012, ko sta dva psa podila trop ovac okoli vrha. Tako je bilo po pričevanju enega planinca, ko je prišel z vrha v Dom na Peci. Posledica: sedemnajst ovac je padlo v prepad. 28. avgusta zvečer sem dobil obvestilo o dogodku. Naslednje jutro sva se s sinom z nekaj opreme zgodaj odpravila proti vrhu. Ko sva se z druge strani približala skalam, sva ugotovila, da sva v tem primeru nemočna. Jasno je bilo, da brez pomoči gorskih reševalcev (GRS) ne bo šlo. Takoj sem odšel v Črno na Koroškem, kjer je sedež GRS. Na srečo so ravno takrat imeli sestanek. Seznanil sem jih s svojim problemom in takoj so mi

Ovce so bile prestrašene.

obljubili pomoč. Pozno zvečer me je poklical načelnik Peter Naglič in sporočil, da z akcijo začnejo naslednji dan, torej 30. avgusta, ob 15. uri. Po več kot dvehurni akciji smo rešili petnajst ovac, dve pa sta se ubili, ko sta skočili v prepad.

GRS Koroške je humanitarna in prostovoljna organizacija, rešuje predvsem človeška življenja, na pomoč pa priskoči tudi v drugih primerih. Fantje so zelo pogumni in strokovno vrhunsko usposobljeni.

To priložnost izkoriščam, da se jim še enkrat zahvalim za njihovo nesebično pomoč, za trud in napor. Na pristojne inšpekcijske službe pa apeliram, da poostrijo nadzor in kazni za kršitelje zakonskih določil glede vodenja psov v naravi, še posebno v gorah.

November, mesec preprečevanja zasvojenosti

Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

Tudi v letošnjem novembru javne inštitucije, nevladne organizacije, lokalne akcijske skupine ter drugi akterji, ki se pri svojem delu srečujemo s področjem preventive in zdravljenja zasvojenosti ali reintegracijo, obeležujemo mesec preprečevanja zasvojenosti. V času od 2. do 30. novembra 2012 v Sloveniji različni izvajalci namenjamo še večjo pozornost izvedbi različnih preventivnih aktivnosti v svojih lokalnih okoljih, ki

vsaka na svoj način dodajajo košček v mozaik preprečevanja razvoja tveganih vedenj in zasvojenosti med mladimi. Kot vsako leto je v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje izbrana tema, ki kot rdeča nit vodi skozi mesec preprečevanja zasvojenosti ter »narekuje« vsebino nacionalne konference. **Tokratni slogan je »Več virov, več možnosti«**, s čimer bi predvsem želeli poudariti pomembnost različnih virov v preventivi (kot tudi programov zdravljenja, rehabilitacije in zmanjševanja škode), tako strokovnih, organizacijskih ter ne nazadnje tudi finančnih.

Slogan »Več virov, več možnosti« se navezuje na dejstvo, da imamo v Sloveniji na voljo široko paleto intervencij in pristopov na področju univerzalne preventive in tako kot se »ožijo« ciljne populacije na naslednjih nivojih preventive, tako upada tudi število specializiranih programov. Soočamo se s težavami pri dostopnosti programov selektivne preventive, namenjene specifičnim ciljnim populacijam: marginaliziranim etničnim skupinam, mladim iz privilegiranih okolij, mladim prestopnikom, rizičnim

družinam. Raziskave kažejo, da obstaja večje tveganje za zlorabo psihoaktivnih snovi pri ljudeh, katerih življenja so zaznamovana z revščino, nižjo izobrazbeno strukturo, slabo prehrano ter drugimi nezdravimi dejavniki okolja. Uporaba drog ima lahko za uporabnike številne negativne posledice, tako zdravstvene (predoziranje, infekcije, spolno prenosljive bolezni, zapleti v nosečnosti in po njej, samomorilnost, psihiatrične motnje ...) kot tudi socialne, ki se kažejo predvsem kot težave z zaposlitvijo, šolanjem, socialno-ekonomskim statusom, družinskimi razmerami, vpletenostjo v kriminalna dejanja in podobno.

Trenutna ekonomska situacija (in ki bo verjetno še nekaj časa vztrajala) na lokalnem, nacionalnem in globalnem nivoju ni najbolj ugodna za zmanjševanje številnih neenakosti, tudi na področju duševnega zdravja in preprečevanja zasvojenosti ne. Številni varčevalni ukrepi, ukinjanje regijskih strokovnih struktur, odhajanje strokovnega kadra s periferije v centre ali tujino grozijo, da se bodo neenakosti v dostopnosti različnih preventivnih (in drugih) programov še poglobile, seveda ob hkratnem povečevanju stisk ljudi.

Priprava psa na zimo

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.,
VP Slovenj Gradec

Foto: Polonca Jakob Krejan

Konec meseca oktobra so nas že presenetili nizke temperature in sneg. Zima je polna pasjih radosti, po drugi strani pa prinaša tudi kup nevšečnosti in z zimo povezanih bolezni. Če živi pes v ustreznem življenjskem okolju, v katerem se dobro počuti, ima kvalitetno prehrano ter je v dobri telesni kondiciji, je veliko manj možnosti, da bo zbolel.

Če pes biva na prostem, mu moramo zagotoviti dobro pripravljeno bivališče, zaščiteno pred vetrom in snegom. Pesjak mora imeti dobro izolirano hišico, ki ima dva ločena dela, in sicer predprostor in ležišče, kamor mu namestimo odejo ali pa slamo, ki jo seveda menjamo. Da zagotovimo psu suho ležišče, je najbolje, da je hišica dvignjena od tal. Redno mu moramo čistiti pesjak, če vanj zapade kaj snega. Če imamo psa, ki nima podlake in ga pozimi zebe, pa vendarle biva v pesjaku, ga v zimskih mesecih lahko preselimo v garažo ali kakšen drug prostor. Psi, ki imajo dovolj gosto podlako in jih ne zebe, lahko zimo mirno in brez težav preživijo zunaj oz. v pesjaku.

Pes, ki prebiva z nami bodisi v hiši ali stanovanju, kljub temu da ima dovolj dlake, čez zimo ne bo pridobil tako gostega kožuha kot kuža, ki biva zunaj, saj so temperature v stanovanju visoke. Preden odidemo s psom ven, ga postopoma privajamo na zunanje temperature. Pozorni morate biti tudi na

suh zrak v prostoru, ki je slab tako za ljudi kot živali. Lahko si omislite vlažilec zraka ali pa zmocite kakšno brisačo in jo položite na radiator. Prav tako ni dobro, da je pasje ležišče tik ob grelnemu telesu. Psi z gosto, dolgo dlako in podlako dobro prenašajo zime in po navadi nimajo težav. Tisti, ki podlake nimajo, pa pozimi lahko zelo trpijo. Za pse, ki jih zebe, lahko v specializiranih trgovinah za male živali kupite plaščke, ti so danes nadvse razširjeni.

Psi pozimi porabijo več energije za ogrevanje telesa in uravnavanje temperature, sploh če so temperature izredno nizke. Tako lahko količino briketov povečamo, vendar ne toliko, da bi se pes dodatno zredil. Priporočljivo je, da pozimi psi dobijo topel obrok. Brikete tako lahko namočimo v topli vodi. Kuža se bo najedel, prav tako pa bo manj žejen. Pazimo, da kuža ne je snega, saj je škodljiv in lahko povzroči prehlad. V zimskih mesecih pa mu lahko dodamo poleg klasične prehrane še ribje olje, ki je bogato z omega kislinami ali kakšnimi drugimi dodatki. Ker so temperature pozimi nizke, je treba vedno preverjati, ali ima pes dovolj vode v posodici, saj ta hitro zmrzne. Tako mu večkrat na dan lahko ponudimo svežo vodo, led pa odnesemo ven. Lahko mu prav za zimo kupimo plastično posodo, v kateri bo voda kasneje zmrznila.

Za odrasle, zdrave živali mráz in vlaga ne predstavljata posebne ovire, zlasti če živali niso izpostavljene prehudim naporom, povsem drugače pa je z ostarelimi, bolnimi in pa zelo mladimi živalmi, ki niso tako odporne. Mladiček nima razvite termoregulacije, zato pozimi zanj bivanje na prostem ni primerno. V decembrski številki vam bom predstavila nekaj najbolj pogostih bolezni, povezanih z zimo.

Mladi čebelarji

Janez Bauer

Veliko, že kar preveč vode je preteklo po Mislinjski dolini, preden so po osnovnih šolah zopet zaživel čebelarški krožki. Med tem časom so se vrste čebelarjev nezadržno starale, mladih čebelarjev je bilo pa le za vzorec. Zanimanje za čebelarstvo je bilo sicer veliko, a za tak poklic moraš imeti veliko znanja. Tega pa ne osvojiš kar čez noč, zato je večina mladih po par letih obupala. Slabe letine, bolezen in zahtevno rokovanje s čebeljo družino zahtevajo čebelarja, strokovnjaka z izkušnjami, da bo lahko uspešno čebelaril in da mu bo čebelarstvo prineslo tudi kak dobiček.

Koliko jih je v panju!!

Približno 20 let je že minilo, odkar je bil na Osnovni šoli Šmartno zadnji čebelarški krožek. Vodil ga je danes že pokojni inženir Sadar. Ni bil čebelar, a ga je veselje do čebel in do dela z mladimi tako pritegnilo, da je dolga leta organiziral čebelarški krožek in od tam je prišlo kar nekaj dobrih čebelarjev. Nato pa je nastopilo mrtvilo, ki je trajalo vse do današnjih dni.

V letošnjem letu je prišlo do skupne usklajene akcije Čebelarskega društva in ravnateljev osnovnih šol Mislinjske doline. Osnovne šole so zagotovile prostore in učitelje, Čebelarska zveza Slovenije pa je zagotovila materialna sredstva; najtežje je bilo Čebelarskemu društvu z zagotavljanjem mentorjev. Pa se je nekaj čebelarjev le odločilo in ob začetku šolskega leta so zaživel kar trije čebelarški krožki. Vodimo jih izkušeni čebelarji: v Mislinji Jure Tasič, v Podgorju Milan Grobelnik in na Drugi osnovni šoli v Slovenj Gradcu Janez Bauer z ženo Olgo, ki je tudi učiteljica na tej šoli.

Nadaljevanje na str. 14

Oblekli smo si zaščitno opremo.

Najprej smo se učili o čebelah.

Opazovali smo čebelice.

Po razpisu za čebelarski krožek smo naleteli na velik odziv. V Slovenj Gradcu se je samo v nižji skupini do 6. razreda prijavilo kar trideset otrok, po več kot deset pa v Podgorju in Mislinji. Tako so bili krožki organizirani samo v nižji skupini, te pa bodo s časoma prešle v višjo skupino, tako da bodo osnovno šolo zapustili že izšolanji čebelarji, pravi strokovnjaki, ki bodo lahko samostojno čebelarili.

Velik interes pri tem so pokazala vodstva osnovnih šol. V Mislinji bodo tako že v kratkem postavili šolski čebelnjak. V Slovenj Gradcu prav tako načrtujejo

šolski čebelnjak, ki naj bi stal ob šolskem vrtu. Na njem se bodo otroci učili vrtnariti in spoznavati načine pridobivanja zdrave hrane. Zraven bodo otroci zasadili tudi vrt medovitih rastlin, čakajo samo še na dodelitev ustreznega zemljišča blizu šole. Najboljši mladi čebelarji se bodo konec šolskega leta udeležili tudi državnega prvenstva mladih čebelarjev in se tam srečali z vrstniki iz cele Slovenije.

V Mislinjski dolini se razvija nov rod mladih čebelarjev in za prihodnost naše čebele, kranjske sivke, se ni treba več bati.

Vaja članic Gasilske zveze Dravske doline

Mateja Rihter

V soboto, 20. oktobra, je na Kapli ob mesecu požarne varnosti potekala vaja članic Gasilske zveze Dravske doline. Na vaji je sodelovalo 21 članic iz PGD Kapla, PGD Ribnica - Josipdol in PGD Vuhred. Vodja intervencije je bila Anita Rihter, gasilka PGD Kapla.

Potek vaje: Prišlo je do požara na župnijskem gospodarskem poslopju. Alarmiralo se je domače društvo, ki je prosilo za pomoč še druga društva. Po prihodu na kraj intervencije je PGD Kapla postavilo poveljniško mesto, zavarovalo cesto in izvedlo napad iz cisterne z zahodne strani. Ko so prispele članice PGD Ribnica, so izvedle dvodelni napad iz hidranta, ki se nahaja nad igriščem,

in so gasile s severne strani ter tako zaščitile župnišče. PGD Vuhred je postavilo motorno brizgalno ob vaški ribnik, iz katerega so črpali vodo. Položili so dvodelni napad do gorečega objekta. Gasili so z južne strani. Po končani vaji je bil zbor pred gasilskim domom na Kapli.

Vajo so si ogledali tudi župan Občine Podvelka Anton Kovše, predsednik Gasilske zveze Dravske doline in predsednik PGD Kapla Jože Poglajen ter poveljnik Gasilske zveze Dravske doline Tomaž Kristan. Vsi so pohvalili izvedbo vaje in članice, ki svoj prosti čas namenjajo gasilstvu.

Vaja članic Gasilske zveze Dravske doline

Članice Gasilske zveze Dravske doline

140 let Prostovoljnega gasilskega društva Slovenj Gradec

Franc Areh

V mestu Slovenj Gradec, ki leži v Mislinjski dolini med Uršljo goro in Pohorjem in je eno najlepših in

najstarejših slovenskih mest, so se zavedni meščani že precej pred letom 1867 zavedali, kaj pomeni obramba pred požari, in ustanovili društvo. Vendar pa je deželna vlada na Dunaju z odločbo društvo potrdila šele leta 1972. Da je lahko začelo delovati, jim je mestni svet dodelil poslopje nekdanje mrtvašnice, ki je stala za cerkvijo svete Elizabete, in ustrezno so jo uredili za potrebe gasilstva.

Mesto so večkrat zaznamovali veliki požari, saj so bile hiše in gospodarska poslopja skoraj vsi grajeni iz lesa. Naj omenim požar iz leta 1903 v Cerkveni

ulici, sedaj Meškovi. Takrat je pogorelo 88 stanovanjskih in gospodarskih poslopij, požar pa se je razširil tudi na zvonik cerkve in ga upepelil. Takratni župan mesta, inženir Potočnik, je zaprosil za pomoč takratne enot iz Celovca, Maribora in Celja. Pripeljali so se s posebnimi vlaki. Društvo je prestalo obe svetovni vojni, a gasilstvo v duhu med vojno nikoli ni mirovalo. Takoj po vojni leta 1945 je v mesecu decembru sklicalo občni zbor in društvo je delovalo naprej kljub slabi gasilski opremljenosti ter zaživel z vidnimi uspehi.

Gostje na častni tribuni

Nadaljevanje na str. 16

Nova pridobitev PGD Slovenj Gradec

Prvo motorno brizgalno Rosenbauer so dobili že leta 1932 in ob tem razvili tudi društveni prapor. Leta 1937 so dobili prvi gasilski avtomobil, ki jim je bil v ponos, a so jim ga med vojno odvzeli četniki.

To praznino je kasneje zapolnil takratni podjetni Jože Rojc, ki je pripeljal drugega in zraven še motorno brizgalno. Vodstvo se je nato odločilo, da si poišče novo lokacijo za dom na Francetovi ulici in leta 1962 ob 90-letnici položilo temeljni kamen. Leta 1966 so bile dokončane garaže in gasilci so dobili novo gasilsko cisterno TAM 5500. Dom je dokončno podoba dobil leta 1980 in je danes ponos kraja.

Društvo je vsa ta leta dobro delovalo, skrbelo za dom, nabavljalo sodobno gasilsko tehniko in zaščitno opremo. Veliko pozornost so namenili izobraževanju in usposabljanju. Danes društvo v Mestni občini spada v IV. kategorijo in je osrednja enota v Gasilski zvezi Mislinjske doline.

Pred dvema letoma je od države dobilo koncesijo za posredovanje pri prometnih nesrečah in skrb za nevarne snovi, kar pomeni veliko odgovornost.

Ob praznovanju 140-letnice jim je bilo najlepše darilo novo gasilsko vozilo GVC-16/25 na MAN-ovem podvozju. Prireditve, ki so potekale skozi ves teden, sta kot vrhunec praznovanja obeležili slavnostna seja in velika gasilska parada skozi mesto s prevzemom novega vozila. Slavnostne seja in parade so se udeležili vidni predstavniki vlade, Gasilske zveze Slovenije, koroških gasilskih zvez, Mestne občine Slovenj Gradec in ostali gostje.

Ob 140 letnici iskrene čestitke!

Tradicionalni občinski turistični dan

Mag. Jože Marhl

Drugo nedeljo v oktobru je v občini Podvelka potekal tradicionalni občinski turistični dan, ki ga je organiziral odbor za turizem občine Podvelka v sodelovanju z vaškimi skupnostmi, društvi pa tudi s posamezniki.

Vsebinsko bogat in pester program se je pričel na župnijskem dvorišču v Breznu, kjer že drugo leto rodi potomka najstarejše žlahtne vinske trte na svetu z mariborskega Lenta. Številne zbrane od blizu in daleč je pozdravila in nagovorila predsednica odbora za turizem Slavica Pečovnik Urh, ki se je med drugim vsem zahvalila za pomoč pri pripravi in izvedbi občinskega turističnega dne in za besedo prosila župana in gospodarja trte Antona Kovšeta. O trti je spregovoril njen skrbnik Tone Zaletelj, ki je pohvalil delo ovtarja (čuvaja grozdja) Andreja Mevca in ponosno povedal, da je trta letos, v drugem letu rodnosti, obrodila že trinajst grozdov, kar je zanesljivo svojevrsten rekord. Prvi grozd je ponudil v oceno županu in gospodarju trte Antonu Kovšetu z vprašanjem, če se trgatve lahko začne. Na osnovi visoke stopnje sladkorja, med 19 in 20, je župan in gospodar dovolil začetek obiranja grozdja.

V času trgatve je potekal kulturni program, ki so ga izvedli Tjaša Pečovnik

Župan in gospodar trte Anton Kovše poskuša prvi grozd.

in Zlatko Tacer, člana KUD Lehen, s prizorom iz Tavčarjevega dela Cvetje v jeseni, cerkveni pevski zbor župnije Brezno in pevski zbor Brezniških bračev s harmonikarjem Francem Gošnjakom, članom KUD Kapla.

Po končani trgatvi so brači sneli klopotec, ki je grozdje obvaroval pred pticami, in v zahvalo trti za njeno rodnost okoli njenega stebela nasuli humus, da si bo nabrala novih moči za prihodnje leto. Program turističnega dne se je nadaljeval na igrišču v Breznu. Tu so člani PGD Brezno-Podvelka, PGD Ožbalt in PGD Kapla izvedli demonstracijo uporabe gasilne tehnike, s poudarkom na uporabi ročnih gasilskih aparatov pri gašenju začetnih požarov. Posebej nazoren in poučen je bil prikaz pravilnega gašenja gorečega olja in prikaz posledic poskusa nepravilnega gašenja gorečega olja z vodo. Demonstracije gasilcev je vodil in koordiniral poveljnik PGD Brezno-Podvelka Leon Arl.

Obiskovalci so se lahko preizkusili tudi v ruskem kegljanju, ki ga je organiziralo Društvo invalidov Brezno-Podvelka, ki pa je na ogled postavilo tudi svoje ročnodelske izdelke, za katere imajo certifikat kakovosti. Društvo za šport in rekreacijo Splavar Brezno-Podvelka je omogočilo igranje petanke. Za prikaz že skoraj pozabljenih del, mladim že nepoznanih, sta z žganjekuho poskrbela Danilo Tertinek in Maks Mori, seveda obiskovalcev pri njima ni manjkalo. Oglada vredne so bile tudi likovne stvaritve mlade umetnice Tjaše Pečovnik. Čebelje proizvode je ponudil znani čebelar in prejemnik številnih mednarodnih zlatih in srebrnih medalj za kvaliteto medu Marko Glazer. Predstavilo se je tudi Turistično-olepševalno društvo Brezno-Podvelka in novoustanovljeno Društvo vrtičkarjev Ajda. Tudi otroci se niso dolgočasili, saj zanje KUD Brezno-Podvelka pripravilo ustvarjalne delavnice.

Prikaz nestrokovnega gašenja gorečega olja

Ura zgodovine za častnike in veterane iz zgornje Dravske doline

Mag. Jože Marhl

V okviru programa strokovnega izobraževanja in sodelovanja so se častniki iz občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju in Vuzenica ter člani Združenja veteranov vojne za Slovenijo zgornje Dravske doline srečali 20. oktobra 2012 s častniki in veterani v Ormožu. Tu so bili v osamosvojitveni vojni za Slovenijo leta 1991 hudi boji med JLA in TO. O njihovi zgodovini je spregovoril predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ormož in podpredsednik Območnega združenja slovenskih častnikov Ormož

podpolkovnik Miran Fišer, ki je bil tudi kot častnik aktivni udeleženec teh bojev. Med drugim je povedal: »Oklepna vozila JLA so 27. junija 1991 dopoldan s hrvaške strani nameravala prečkati ormoški most. Na njem je TO postavila barikade. Vnel se je hud boj med JLA in TO, ki ga je začela JLA s tanki, tu je bilo tudi prvič uporabljeno strelno orožje v osamosvojitveni vojni za Slovenijo. Pripadniki TO so kljub slabi oborožitvi glede na nasprotnikovo ognjeno moč preprečili prečkanje mostu enotam JLA, most pa je bil zaradi strelnih poškodb neuporaben za promet.« Častniki in veterani ter njihovi družinski člani so si v Ormožu ogledali še veteranski klub z bogato zbirko fotografij in pisnih dokumentov iz naše osamosvojitvene vojne, klub je predstavil njegov upravnik Boris Vukan. V znani ormoški vinski kleti so spoznali njeno tehnologijo predelave grozdja v vino in seveda vina tudi poskusili. Nato jih je pot vodila v Središče ob Dravi. Tam so se v oljarni seznanili s proizvodnjo bučnega

Seveda je bilo poskrbljeno tudi za lačne želodčke. Vaška skupnost Brezno je skupaj z Alfonzom Resnikom poskrbela za odličnega bograč, h kateremu sodi tudi kmečki kruh, ki ga je pripravila Vaška skupnost Kapla. Za sladke dobrote sta se potrudili Vaška skupnost Lehen in Vaška skupnost Podvelka, za potreben inventar na prireditvenem prostoru pa je poskrbela Vaška skupnost Ožbalt. Kot se za ta letni čas spodobi, so vabljivo dišali tudi pečeni kostanji.

olja in se okrepcali z dobrotami, katerih osnovna sestavina so bučno olje in bučnice (semena buč). Vsebinsko bogat program dneva so nadaljevali v Miklavžu pri Ormožu, kjer so si ogledali najmodernejšo gasilsko vozilo GVC in spoznali njegove funkcije. Ogleda vreden pa je bil tudi gasilski muzej s številnimi zgodovinskimi razstavnimi eksponati, med katerimi sta tudi ročna gasilna brizgalna s spoštljivo letnico 1888 in gasilska uniforma z leta 1921, ko je bilo ustanovljeno PGD Miklavž pri Ormožu. Strokovno ekskurzijo so udeleženci zaključili z družabno večerjo v Cvetkovcih, kjer pa jih je čakalo prijetno presenečenje – ogled znamenitosti kraja s turističnim vlakcem Beno ekspress. Polni lepih doživetij, obogateni z novimi znanji in vedenji so se zadovoljni vrnil domov.

Zahvala in priznanje za vse to gre organizatorjem in izvajalcem programa strokovne ekskurzije, posebej še Mirku Verčkovniku in Bogdanu Ladinku.

Udeleženci strokovne ekskurzije v Ormožu

Prenovljena kapelica

Vančy

V nedeljo, 14. oktobra, je bila blagoslovitev prenovljene kapelice na Selovcu nad Šentjanžem. Kapelica stoji na Judeževi kmetiji in je s prenovno zasijala v ozaljšani luči v ponos investitorjev in izvajalcev. Slikar Milan Pongrac je poleg poslikav pripravil tudi lep zbornik, v katerem so predstavljene vse podobe s kapelice in je opisan tudi kraj, v katerem je postavljena. Obred blagoslova je vodil naddekan Igor Glasenčnik. Zbralo se je lepo število sosedov in sorodnikov, ki so jih nato domači povabili k Judežu na pogostitev. Pohvalno je, da se ohranjajo znamenja, ki so jih gotovo z ljubeznijo postavili naši predniki.

Kapelica na Judeževi kmetiji

Razstava sadja v kulturnem domu Stari trg

Mirko Tovšak

Sadjarско društvo Lesnika, ki deluje na območju Mislinjske doline, vsako leto pripravlja razstavo sadja. Na njej predstavijo predvsem domače vrste jabolk in hrušk, ki jih opremijo tudi z

Maruša Vaukan Sobočan, strokovna sodelavka sadjarskega društva

Okusno ...

domaćimi imeni, kot na primer tepke, ozimke, mlečnice, ledrovke, ciganke itd.

Tako so letos v kulturnem domu Stari trg predstavili okrog sto najrazličnejših vrst sadja. Mentorica in strokovna sodelavka društva Maruša Vaukan Sobočan vedno poskrbi za čim popolnejši izbor razstavljenih eksponatov. Poseben poudarek na razstavi daje predstavitvi avtohtonih, starih vrst sadja. Zadnja leta vodi sadjarsko društvo, ki šteje nekaj nad 180 članov, Jože Jeseničnik, Miklavž, ki je tudi sam zavzet sadjar, ukvarja pa se še s pasterizacijo jabolčnika na svoji domačiji. Na letošnji razstavi so poleg sadjarskega

društva sodelovali tudi čebelarji, kmetija Postavk s pletenjem košev in košar pa tudi otroci iz vrtcev in osnovnih šol, ki so prispevali lepo število risb na tematiko sadjarstva. Manjkali niso niti škratje z Gmajne, ki so na svoji stojnici predstavili razliko med domačimi vrstami sadja in tistimi, ki jih nabavljamo v trgovskih centrih in prihajajo bog ve od kod na naše trgovinske police. Razstava je bila zanimiva in si jo je bilo vredno ogledati, zato ni nič nenavadnega, da se je v času njenega odprtja na razstavnem prostoru zvrstilo kar lepo število domačinov in drugih ljubiteljev ter pridelovalcev sadja.

Podaljšek kolesarske steze proti Doliču

Mirko Tovšak

V zadnjih letih se v mnogih slovenskih občinah odločajo za gradnjo kolesarskih poti. Tako se njihova mreža po Sloveniji vse bolj širi. Kolesarji se umikajo z ostalih prometnih površin, kjer prevladujejo motorizirani vozniki, saj ti na takšnih poteh močno ogrožajo varnost kolesarjev. V koroški krajini je gradnja kolesarskih poti po vstopu Slovenije v Evropsko skupnost še posebej vidna.

Te poti se navezujejo tudi na že zgrajene kolesarske steze v sosednji Avstriji. Tako se kolesarji lahko, ne da bi morali koristiti javne prometne površine, popeljejo po kolesarskih poteh do Pliberka, Laboda, Velikovca vse do bližine Celovca in se krožno vračajo zopet v Slovenijo. Občina Slovenj Gradec in Mislinja sta se že pred leti lotili gradnje kolesarske povezave med Slovenj Gradcem in Mislinjo po trasi nekdanje železniške

proge. Ne samo kolesarji, pač pa tudi drugi rekreativci množično koristijo zgrajeno kolesarsko stezo. Zato na njej vsakodnevno srečujemo veliko rolarjev, tekačev, sprehajalcev itd. Žal se je ta kolesarska pot končala v Mislinji tik pred železniškim predorom v smeri Velenja, zato so morali kolesarji iz Doliča do Mislinje koristiti nevarni odsek regionalne ceste Velenje–Slovenj Gradec preko mislinjskega klanca. Letos pa se je občina Mislinja odločila, da podaljša kolesarsko pot iz Mislinje do Doliča po nekdanji železniški progi. Investicija je bila finančno kar zahtevna, saj so za ta namen v mislinjski občini potrošili 140 tisoč evrov proračunskega denarja. Ob tem so seveda koristili tudi sredstva, pridobljena za te namene, iz Evropske skupnosti v višini 360 tisoč evrov, tako da je vrednost celotne investicije dosegla pol milijona evrov.

Pred kratkim so ta podaljšek kolesarske steze, dolg 2,5 km, slovesno odprli. Odprtja se je udeležilo lepo število krajanov, predvsem kolesarjev in otrok, ki bodo z veseljem koristili to pridobitev. Vožnja s kolesom skozi dva predora in preko obnovljenega viadukta, ki ga domačini poznajo kot Marhatov most, je posebno doživetje, saj sta oba predora ustrezno osvetljena in omogočata varno vožnjo tudi tistim kolesarjem, ki kolesa nimajo opremljenega z lučjo.

Novo pridobitve so nedvomno najbolj veseli kolesarji.

Župan občine Mislinja Franc Šilak odpira podaljšek kolesarske poti.

Ličkanje v koroškem domu starostnikov

Manca Javornik

Tega starega kmečkega opravila se stanovalci našega doma vsako leto najbolj veselijo. Že dan prej pomagajo bližnjemu kmetu pri trganju storžev, samo ličkanje (pri nas *fliccanje* ali *kožuhanje*) pa je pravi praznik. V domski jedilnici se zbere večina stanovalcev, ki so to delo opravljali v svoji mladosti, ter veliko stanovalcev gledalcev, ki dela več ne zmorejo. Da delo hitreje steče, poskrbi harmonikar Simon, ob zaključku pa enega izmed udeležencev »nabulajo s šopinami«, kar sproži smeh in veselje. Po dobro opravljenem delu sledita dobra kmečka malica in ples ob harmoniki.

Darovi jeseni

Leopold Korat

Ta goba »střešnica« ima premer 34 centimetrov in tehta 60 dekagramov. Iz gozda jo je prinesel Franc Lubej iz Podgorja.

Narava je dobra mati in učiteljica. Hkrati ko nam daje hrano za življenje, nas tudi uči. Vse, kar je lepo, še ni rečeno, da je užitno. Mogoče pa prav zato, ker ni užitno, je lepo. Tako tudi gobe niso v ničemer prikrajšane. Ene so lepe druge so zelo dobre. Obeh, torej vseh gob se lahko veselimo, saj nam s svojimi čudovitimi barvami in življenjem v gozdu dajejo občutek za lepo in urejeno. Zato tudi ni prav, da med hojo po gozdu človeška noga iz objestnosti in neobčutljivosti za naravo, ki nam daje darove zemlje, neužitne gobe raztrga in zavrže.

Kmalu bo zima. Ta bo prekrila vse te lepote in dobrote gozda. Ostali bodo le spomini na fotografijah.

»Kraljico gob« sem srečal na Razborju, na Vrhovskem, fotograf in pisec članka.

Se še najdejo takšne

Silvo Jaš

Kristina Buč je skupaj z možem Viktorjem nadvse strastna gobarica in skoraj ne mine dan, da ne gresta preizkušat gobarske sreče. Res, da je bila tokratna sezona nekoliko bolj pozna, je pa bila toliko bolj uspešna v pozne jesenske dni. Kristina je svojo mladost preživljala v Glažuti in je torej prava pravcata pohorska korenina. Zato nič čudnega, da pozna vse skrivnosti gozda in

odmaknjene koticke, tudi takšne, kjer po navadi rastejo gobe. Marsikaj prijetnega je doživela ob nabiranju, česa podobnega kot v zadnjih oktobrskih dneh pa še ne. Z možem sta namreč pod Ribniškim sedlom našla nevsakdanji primerek jurčka, ki ga vidite na sliki.

Narava se zna še kako poigrati. Manjši, čvrsti zgornji jurček je rasel iz klobuka spodnjega, kot bi se na nek način bal samote. Kristina pravi, da je bilo to zanjo in za moža posebno presenečenje in hkrati najlepše slovo od letošnje gobarske sezone, ki pa je bila nadvse uspešna.

Pa imajo zares krompir

Silvo Jaš

In tudi srečo ob letošnji izdatni in bogati letini. Kmetija Johana Tovšaka, ki jo je lani prevzel po očetu Alojzu, meri 26 hektarov. Pretežno se ukvarjajo z živinorejo, kravami dojiljami, nekaj prihodka pa jim daje še gozd. Navkljub težkim časom je to trdna in napredna kmetija, ki še vedno vztraja in kljubuje vsem nadlogam. Ne nazadnje je bila tudi letošnja krompirjeva letina zanje nadvse zadovoljiva, saj so ga pridelali preko 2000 kilogramov. Zato ni čudno, da so

pri samem spravilu potrebovali veliko pridnih in marljivih rok. Tako jim je ves teden pomagal tudi še ne štiriletni Jakob Tovšak. S svojo otroško lopatko in ihto je pridno in marljivo brskal za krompirjem. Njegov trud ni bil zaman, saj se mu je izdatno obrestoval. Tako je denimo izkopal krompirje najrazličnejših vrst in velikosti, posebno zanimiva pa sta tale na fotografiji, saj ima eden obliko račke in drugi želve. Posamezni je bil težak 90 dekagramov.

Jakob Tovšak s »krompirjevo račko in želvo«. Ta obilna letina je bila pridelana na znani »Časovi njivi«. Ni kaj, tudi takšni so kdaj pa kdaj utrinki s kmečkega podeželja.

Ni je čez »pohano marelo«

Nevenka Knez

Letošnjo jesen je kot pribito držal rek, da kaj raste kot gobe po dežju. Na domačiji Polanar nam po večerjo ni bilo treba daleč v gozd. Orjaški dežniki so se čez noč kakor vojaki v vrsti razrasli kar na robu pašnika, kjer so si jih naše ovce z začudenjem ogledovale. Čeprav je goba težje prebavljivo živilo in ni priporočljiva za večerjo, se okusnemu priboljšku nismo mogli upreti.

Dan odprtih vrat v drevesnici Omorika

Gorazd Mlinšek

Drevesnico Omoriko na Muti zelo dobro poznajo gozdarji, lastniki gozdov, hortikulturniki in vsi tisti, ki imajo radi okrasno grmovje in jih zanimajo lepo urejene zelenice in vrtovi. Drevesnica Omorika ima že 40-letno tradicijo.

Njena osnovna dejavnost je bila vzgoja gozdnih sadik in okrasnih sadik v trdih klimatskih pogojih. Pred 20 leti so se poleg omenjene dejavnosti pričeli ukvarjati z načrtovanjem, urejanjem in vzdrževanjem vrtov. Drevesnica Omorika je vrsto let že družinsko podjetje. Direktorica je Marina Herman Planinšek, njena desna roka Vlado Planinšek, kar nekaj let jima je v veliko strokovno pomoč njuna hči Tanja.

V drevesnici vam svetujejo o vzgoji sadik in urejanju vrtov in zelenic, nakupu sadik in drugih ekoloških zanimivosti. Veliko imajo organiziranih obiskov od najmlajših pa vse do najstarejših. Zanimiva so predavanja, ki jih sami pripravljajo, k osveščanju povabijo tudi strokovnjake s področja hortikulture, vzgoje najrazličnejših rastlin in druge predavatelje. V Omoriki so pripravljene svetovati vse leto, enkrat letno pa imajo »dan odprtih vrat«. Letošnja prireditve je bila že enajsta po vrsti. 6. oktobra so številni obiskovalci spoznavali drevesnico na različne načine. V lepem vremenu je bil zanimiv sprehod po drevesnici, še posebno pa med stojnicami. Ljubiteljice perunik in maslenic so prisluhnile

Mladi obiskovalec na prireditvi

strokovnjaku za ti dve vrsti Izidorju Golobu. Drevesne vrste si lahko spoznaval tudi ob gledanju čipkastih dreves. Avtorice teh zanimivih stvaritev so klekljarice in klekljarja iz Žirov. Veliko smo izvedeli o nabiranju in o uporabi užitnih divjih rastlin v prehrani od Marije Plešivčnik. Kvačkane prtičke je razstavljal Marjana Viltušnik, unikatni nakit in druge izdelke z motivi cvetlic Nina Planinšek, mehke pa so bile blazine Tatjane Ladinek. Kaj vse ti nudi narava in kakšne juhe in jedi lahko narediš iz najrazličnejših plodov, smo lahko spoznavali ob okušanju hrane, ki jo je pripravila Vida Fugina. Zelo dobra sta bila kosanjev kruh in koprivina juha. Letos so imeli zelo zanimivo turistično ponudbo. Na prireditvi je sodelovalo in se predstavilo tudi Turistično društvo Radlje ob Dravi.

Čeprav zelo dobro poznam drevesnico, še posebno gozdarski del, sem na letošnji pestri prireditvi spoznal veliko zanimivih stvari, povezanih z vzgojo okrasnih rastlin.

Na dnevu odprtih vrat so sodelovale tudi delavke drevesnice.

Pokušnja jedi iz najrazličnejših plodov

Stojnice v drevesnici Omorika

Nenavaden Lešnikov kozolec

Marta Krejan

Na ekološko turistični kmetiji Lešnik v Golavabuki stoji veličasten spomeniško zaščiten kozolec toplar, star skoraj 100 let – zgrajen je bil leta 1927. V celoti je lesen in spojen z lesenimi cveki. Včasih je bil polno naložen z žitom in senom, to pa se je zaradi drugačnega načina kmetovanja v sodobnem času spremenilo.

Na kmetiji Lešnik se že vrsto let trudijo ohraniti bogato naravno in kulturno dediščino in s tem namenom so

Prikaz olesenelih rastlin na kmetiji Lešnik

Toplar

preuredili tudi kozolec, ki je na ogled vsem njihovim gostom in obiskovalcem. V drugem nadstropju oz. mansardi kozolca so urejeni prostori za bivanje. Na razpolago je dvajset postelj, na voljo pa so še dodatna ležišča na penastih podlogah. V enem delu je urejen prostor za spanje na senu in lupeju – ličkanju. Tako lahko pod streho kozolca prenoči do 35 oseb.

V prvem nadstropju kozolca so ob mizah in stolihi urejeni koticiki za igro in

Spanje na senu ...

pogovor. Prostor krasi lesena gugalnica. V enem delu je veliko platno, kjer se v poletnem času zavrti »hišni kino«, platno pa pride zelo prav tudi ob raznih predstavitev. V bližini sta na dvorišču urejeni dve kopalnici s tuši in sanitarijami.

Letos sta na kozolcu potekala kar dva pomembna tabora. Udeleženci prvega, Voluner Management, so prišli iz dvanajstih držav, tabor pa sta vodila dekleta iz Latvije in fant iz Makedonije. Udeleženci so dobili certifikate za organizacijo tovrstnih taborov. Člani drugega tabora z ekološko tematiko so prišli iz šestih držav. Obakrat je bilo prisotnih preko 30 udeležencev, ki so bivali na kozolcu in imeli hrano na Lešnikovi kmetiji. Bili so navdušeni in zatrtili so, da se še vrnejo. Pri Lešniku je bilo vseč tudi članom glasbene skupine Cobo Tawn iz Kanade, ki so nastopili na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu v okviru slovenjgraškega poletja, in sicer tako zelo, da so namesto v hiši, kjer so imeli rezervirane sobe, raje spali kar na kozolcu. Zgodilo se je namreč, da so prišli predčasno in jim ni preostalo kaj drugega, kot da prvo noč preživijo na kozolcu, kjer so potem tudi kar ostali, na koncu pa so bivanje pri Lešniku še podaljšali.

Pred kratkim so v prvem nadstropju kozolca Lešnikovi pripravili nekaj res zanimivega. Vsi trije otroci, Karmen, Andrej in Martin Javornik, so skupaj s stricem Slavkom Skarlovnikom uredili zbirko samoraslih olesenelih drevesnih vrst, skoraj vseh, ki so jih lahko našli na kmetiji Lešnik. Vsaka vrsta je razstavljena na posebni podlagi, označena s slovenskim in z latinskim imenom ter dodatno predstavljena z barvno fotografijo z opisom ter prečnim prerezom te olesenele vrste. V zbirki je kar 44 vrst olesenelih rastlin, pripravili pa so jo z namenom prikaza bogastva domačih gozdov in da bi vzbudili zanimanje za gozd tudi pri mlajših.

Na Krasu je krasno

Mirko Tovšak

Slovensko kulturno društvo Vigred iz Šempolaja na Krasu skupaj s planinci SK Devin, jamarskim društvom Grmada in vaško skupnostjo Tublje vsako leto prireja tradicionalni pohod po kraških brezpotjih, imenovan »Na Krasu je krasno«.

Pot se pričneta v vasi Tublje, nadaljuje po kraških planotah in nizkih vrhovih vse do nekdanjega mejnega prehoda z Italijo, nato pa zaključi v zamejskem zaselku Praprot. Pot je še posebej zanimiva, saj ne zahteva večjih vzponov, pelje pa po pretežno borovih gozdovih ob manjših kraških zaselkih, kjer pohodnike prijazno sprejemajo na slovenskem delu slovenski domačini, na italijanski strani pa zamejski Slovenci. Pohod se zaključi z veličastno prireditvijo, imenovano »Kraški oktoberfest«, na kateri ne manjka zabave, plesa in nastopov najrazličnejših kulturno-umetniških skupin iz Slovenije in zamejstva.

Letošnjega pohoda, na katerem je sodelovalo preko 400 pohodnikov, se je prvič udeležila tudi skupina petdesetih planincev iz PD Slovenj Gradec. Njihove udeležbe so bili domačini še kako veseli, saj jim vsako takšno sodelovanje pomeni posebno spodbudo pri ohranjanju slovenske identitete na tem narodnostno mešanem ozemlju. Tu so bili Slovenci v zgodovini vedno pod udarom fašističnih ekstremistov, zato si še toliko bolj želijo podpore in povezanosti z ostalimi Slovenci.

Skupino planincev iz Slovenj Gradca so vodili znani vodniki Joc, Danilo in Marjetka iz svojega PD. Svojo vlogo vodnikov so več kot odlično odigrali, za kar jim gre posebno priznanje in zahvala v imenu vseh udeležencev, ki smo preživeli čudovit dan v objemu kraške pokrajine.

Kraška pokrajina se nam je zdela zares nekaj posebnega.

Pod zelenim klobukom

Državno strelsko prvenstvo Lovske zveze Slovenije

Đino Katavič, prosvetar LD SG

Državno prvenstvo za leto 2012, streljanje na premično tarčo bežečega merjasca, je 15. septembra organizirala LD Slovenj Gradec. Z veliko zavzetostjo smo se trudili, da je vse potekalo po planu in da so udeleženci videli, da so pri nas vedno dobrodošli. Na prvenstvu so lahko sodelovali člani vseh regij po volilnih okoliših, zamejski lovski organizaciji in Zavod za gozdove s po eno tričlansko ekipo.

V četrtek in petek, 13. in 14. septembra, smo imeli uradni trening in žrebanje štartnih števil. Prvenstvo se je začelo v soboto, ko so po uvodni slovesnosti tekmovalci začeli s streljanjem na premično tarčo bežečega merjasca. Prisotne so pozdravili starešina LD Slovenj Gradec Franjo Kuperti,

predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje LZS Bojan Breitenberger in referent za strelstvo LD SG Tomaž Hain. Tekmovali so štiri ekipe: ZLD/VO Gorenjska (Jernej Sokolič, Boštjan Sokolič in Janko Troha), ZLD/VO Koroška (Leopold Travner, Miha Travner in Edvard Sidar), ZLD/VO Posavje (Boštjan Lipar, Damjan Rožman in Jože Štefančič) in ZLD/VO Savinjsko-kozjanska (Dušan Urankar, Gregor Kovče in Sašo Urankar). Posamezno je tekmovalo 18 tekmovalcev.

Rezultati ekipno: prvo mesto je dosegla ekipa ZLD/VO Posavje, drugo mesto ZLD/VO Savinjsko-kozjanska, tretje

mesto ZLD/VO Koroška, četrto mesto ZLD/VO Gorenjska.

Rezultati posamezno: prvo mesto Jože Štefančič iz Posavja, drugo mesto Dušan Urankar iz ZLD/VO Savinjsko-kozjanska, tretje mesto Korošec Edvard Sidar in četrto mesto Lipar Boštjan iz ZLD/VO Posavje.

Po razglasitvi rezultatov je bila postrežena malica, za katero je poskrbela LD SG. V druženju s tekmovalci je bilo slišati, da je bila tekma dobro organizirana, da ima strelišče izredno dobre pogoje za organizacijo večjih tekmovanj in, seveda, da je škoda, da ni sodelovalo več ekip.

Najboljše ekipe

kratkoblačniki

Prvi popoldanski Halloween v Vuzenici

TIC Vuzenica

Veselo jesensko rajanje, ki smo ga v soboto, 27. oktobra 2012, pripravili v organizaciji TIC-a Vuzenica prvič, je zaživel v pravem pomenu besede.

Veliko število otrok, ki jih ni prestrašilo niti slabo vreme, je uživalo ob izrezovanju buč, izdelovanju pajkov, izdelovanju čarovniških kostumov in poslikavi obraza. Proti večeru pa se nam je pridružila čisto prava čarovnica Vilina, ki jo je pot iz dežele Čira čara zanesla v naše kraje sicer čisto pomotoma, kot je sama dejala. Za vse pridne otroke je povedala pravljico, ki so ji prisluhnili z veliko mero otroške radovednosti. Za konec pa smo še veselo zaplesali pravi čarovniški ples. Dejala je, da tako pridnih in veselih otrok na enem kupu ni srečala že dolgo in da je v Vuzenici tako *fajn*, da z veseljem pride še kdaj.

Prav vsi otroci so pokazali veliko izvirnosti, ustvarjalnega duha, seveda pa ni manjkalo niti prave otroške razigranosti. Na koncu je čarovnica strokovno ocenila tudi vse izrezane buče. Odločitev o najboljših treh je bila sicer težka, pa vendar smo jih po posvetovanju izbrali in se vsi skupaj strinjali, da so za nas zmagovalci prav vsi, ki so sodelovali in se udeležili prireditve. Z nagradami našega pokrovitelja

Mladi čarovnici

Mehiške restavracije Saloon smo risali nasmeha na otroške obraze. Da pa razočaranje tistih, ki so ostali brez nagrade, ne bi bilo preveliko, so se lahko prav vsi otroci posladkali z okusnimi ježki in *mafini*, ki jih je za to priložnost pripravila čarovnica Klara. Posebna zahvala gre tudi domačinkama gospe Anici Jamnik in gospe Tilki Bricman, ki sta nam donirali veliko število pisanih buč, da smo lahko ustvarjali.

Razveselili smo se velikega obiska malih nadobudnežev skupaj s starši in spremljevalci, odlično pa so se odrezale tudi animatorke, ki so se dodobra vživele v vlogo čarovnic. Seveda nas je prišel pozdravit tudi naš župan Franjo Golob, ki je prav tako vesel pozitivnih odzivov obiskovalcev.

Direktorica TIC-a Anja Vajde zagotavlja, da se bomo glede na odličen letošnji odziv prihodnje leto še bolj potrudili in pripravili prireditev v še večjih okvirjih. Seveda pa si želimo lepšega vremena, da bomo lahko prireditev izvedli v pravem

jesenskem okolju, na prostem. Izkazalo pa se je, da tudi ambient v večnamenski Modri dvorani ni nikogar zmotil, saj smo kljub kislemu vremenu veselo ustvarjali in se družili. Vsi skupaj smo se strinjali, da je na takšnih dogodkih najbolj pomembna dobra in pozitivna volja ljudi!

Se že veselimo veselega bučkarskega rajanja v Vuzenici prihodnje leto!

Na obisku pri Jakobu Aljažu

Vančy

Kulturno literarno društvo Beseda iz Dravograda se je odločilo za obisk rojstne hiše Jakoba Aljaža, ki leži v vasi Zavrh pod Šmarno goro. Vse te niti je naštrikala naša zvesta članica Jožica Heber.

Jožica se je po prestajanju bolezni rehabilitirala v bližini Zavrha in je obiskala rojstno hišo znanega kulturnega in planinskega navdušenca, župnika v Dovjem Jakoba Aljaža, ki je mogoče še najbolj znan po tem, da je dal na vrh Triglava postaviti znameniti Aljažev stolp, in da je napisal eno najlepših planinskih pesmi Oj, Triglav, moj dom.

Društvo Beseda je na izlet povabilo še osemnajst učencev osnovne šole Neznanih talcev iz Dravograda, ki so že prej v zvezi s tem pisali svoje prostovoljne literarne prispevke. V društvu smo si rekli, da naj bo za mlade to naš prispevek k obujanju domoljubja.

19. oktober se je rodil kot nalašč primeren za izlet. Zjutraj je še hotela malo meglica presti svoje štrene po skoraj povsod pokošanih senožetih, a ko smo prispeli do Trojan, saj veste, kjer pečejo krofe, se je pokazalo svetlo sonce v vseh svojih razsežnostih, pa kaj se tudi ne bi, saj so nas spremljali muzikanti Stare sablje. Veselo so zaigrali, mi pa smo jim še s pesmijo pritegnili in nagrajeni smo bili z dišečimi toplimi krofi. Ko smo proti poldnevu prispeli v Zavrh pod Šmarno goro, so nas pred rojstno hišo Jakoba Aljaža že čakali člani Kulturno umetniškega društva Jarem in nam s simpatično lutkovno igrico prikazali življenje in ustvarjanje našega velikega domoljuba Jakoba Aljaža. Prepričan sem, da se je predvsem mladim, pa verjetno tudi nam malo starejšim, preko te lutkovne igrice Jakob zagotovo vtisnil v spomin. Pred njegovo znamenito hišo smo se še slikali ob majhnem improviziranem triglavskem stolpu in z društvom Jarem sklenili, da se zagotovo še snidemo na enem od literarnih večerov, ki jih prirejajo, in se jih po zagotovu organizatorjev udeležujejo literarni ustvarjalci iz cele Slovenije. Pokazali so nam tudi hruško, s katere je padel Jakob Aljaž, ko je ves navdušen gledal proti Triglavu. In verjemite mi, res je odlična točka za opazovanje našega velikana.

Buče in buče ...

Kulturno literarno društvo Beseda in dravograjski osnovnošolci

Nato smo se povzpeli iz kraja Smlednika po strmi vzpetini, kjer stoji dvanajst kapelic križevega pota, na vrh stožčastega hriba (515 m), kjer stoje razvaline gradu Smlednik, ki so ga ravno lani začeli obnavljati. O tem gradu je zapisal svojo pesem pesnik Simon Jenko, ki je bil iz teh krajev:

*Zelen mah obrašča
zrušene zidove,
veter skozi diha
žalostne glasove.*

*Povej, razvalina,
v soncu zatemnela!
Kaj je moč človeška,
kaj so njena dela?*

*In življenje naše,
ki tak hitro teče,
al so same sanje?
– Sanje – jek mi reče.*

Naš izlet niso bile sanje ... Za slovo smo se v dolini še okrepčali v piceriji Kocka in že z veselo pesmijo porajžali proti domu.

S profesorico Simono Jerčič Pšeničnik smo bili vsi skupaj še posebej veseli, saj so tudi učenci bili resnično pridni in sem jim rad prav iz srca obljubil, da jih bom tudi pred ravnateljem pohvalil, kar s tem prispevkom tudi izpolnjujem. Ob razhajanju pa smo si obljubili, da bomo naše medsebojno sodelovanje še nadgradili. Tudi Jakob Aljaž je moral svoj stolp najprej dati napraviti, organizirati, da so ga ponesli proti vrhu Triglava in šele takrat je zasijal v vsem svojem sijaju Sloveniji v ponos.

Mladi novinarji v našem uredništvu

Marta Krejan

V OŠ Neznanih talcev Dravograd je enajst učencev, ki so se že zdaj začeli spogledovati s poklicem novinarja. Izmed vseh izbirnih vsebin so si namreč izbrali novinarstvo, in to jih je pripeljalo tudi v naše uredništvo. Ena ura klepeta o nastanku revije, kakršna je naša, je bila prav zabavna in poučna za nas vse. Fantje in dekleta so izvedeli, kako nastane Viharnik, sama pa sem izvedela, česa si mladi želijo v revijah. Pa še njihove razigranosti sem se nalezla ... Obiskali so tudi tiskarno ZIP centra, kjer jim je Davorin Petrovič pokazal, kako se Viharnik tiska.

Mladi novinarji z mentorico slovenščine Ireno Kašman na obisku v uredništvu Viharnika

Razkrito

Veronika Verhnjak, 9. b
OŠ Neznanih talcev Dravograd

Štiriindvajsetega septembra smo se učenci osmih razredov in nekaj pridnih učencev devetega razreda Osnovne šole Neznanih talcev Dravograd odpravili na poučen izlet v Ljubljano, kjer smo si ogledali razstavo Razkrita telesa.

Nekaj o razstavi

Uradno ime razstave je Bodies revealed in je izredno fascinantna in predvsem resnična. Razstava predstavlja celotno sestavo človeškega telesa od zunaj in od znotraj. Vsebuje okrog 180 primerkov

posameznih organov in delov telesa. Obiskovalcem nudi natančno preučevanje in ogromno novega znanja. Primerki človeških teles so obdelani s pomočjo nove, revolucionarne, t. i. polimerne tehnike ohranjanja. Razstava je razdeljena na devet delov, in sicer: okostje, mišičevje, živčevje, dihalni sistem, sečila, prebavila, rodila, ožilje ter endokrini sistem. Del zbirke je namenjen tudi posledicam bolezni in raznih razvad kot je kajenje. Glavno vodilo razstave je pravzaprav izobraževanje obiskovalcev o človeškem telesu. Kako je zgrajeno, kakšne so funkcije posameznih delov in sklopov, kako naše slabe razvade vplivajo na razvoj določenih bolezni itd. Razstavo so omogočili ljudje, ki so svoja telesa predali znanosti in se strinjali, da njihovo telo lahko pomaga k boljši prihodnosti nas vseh.

Po ogledu smo se z avtobusom odpeljali do centra BTC City in malo izpraznili denarnice, s tem da smo poskrbeli za prazne želodčke in željne oči. Po prosti uri smo se spet odpravili proti Dravogradu in domov prispeli polni vtisov z razstave teles.

Mnenja udeležencev

Meni je bilo zelo super in zelo zanimivo. Pri ogledovanju razstave sem si vzela čas, ker mi je bilo zanimivo videti, kako smo zgrajeni. Sicer me take stvari ne zanimajo tako zelo, vendar mi je tokrat bilo res všeč. Še posebej všeč mi je bila prosta ura v BTC Cityju. Lahko smo bili več s prijatelji iz drugih razredov, ker se drugače ne moremo veliko družiti. Meni osebno je bilo super! Ivana Namar, 8. r

Bilo je zanimivo, malo grozljivo in predvsem poučno. Ajda Grilc, 8. r

Meni je bilo kul in sploh ni bilo tako grozno, kot so nekateri razlagali, češ da ne bomo mogli spati. Na razstavi je bilo vse videti, kot da je plastično. Kar je glavno, je to, da sem zelo uživala. Rebeka Rupert, 8. r

Koroške korenine ...

Šisernikovi trije rodovi

Ljubitelji naših planin

Jože Potočnik, prof.

SedANJI Šiserniki v Slovenj Gradcu in njegovi okolici so potomci tistih Šisernikov, ki so skupno s trdnimi gruntarji Plešivčniki, Prevolniki, Naravniki in Močivniki začeli graditi romarsko cerkev na Uršlji gori ob koncu 16. stoletja.

Ljubljanski škof Tomaž Hren je katedralo sv. Uršule, najvišje ležečo cerkev na Slovenskem, posvetil leta 1602. To je bil čas protireformacije pri nas (glej tudi J. Borovski: Cerkev na Uršlji gori, Koledar Družbe sv. Mohorja, 1899). Najnovejša pridobitev v cerkvi je novi uršljegorski križev pot, skupek umetniških podob znanih slovenskih slikarjev. Katalog je leta 2010 izdal Rotary club Slovenj Gradec. Ob povedanem in 100-letnici planinskega doma je gora pozdravila še večje število romarjev in planincev. O Šisernikovi kmetiji pod Uršljo goro je poročal gozdar Rudi Rebernik v rubriki Utrinki iz revirja v reviji Viharnik (januar 2001). Kmetija je bila požgana leta 1942, ostanki stare domačije ob poti na Plešivec pa so vidni še danes.

Tudi za planinstvo in ljubitelje gora je prav, da poudarimo človeške vrednote Šisernikov, jih ponavljamo in obnavljamo. Prav je, da Šisernikove tri rodove predstavimo v reviji Viharnik.

Viharnik je v letošnji marčevski številki objavil, da je Planinsko društvo Slovenj Gradec februarja organiziralo 20. pohod po Šisernikovi poti. Prav je, da oživljamo spomin na Jožeta Šisernika. Njegov brat Ivan je bil večletni predsednik PD, z ženo Angelco sta prejela visoka priznanja PZS. Sin Janez Šisernik je ravno tako gojil nagnjenja staršev in Rok, iz tretjega rodu Šisernikov, je bil gornik, alpinist in športni plezalec.

Jože Šisernik (1933–1980) je bil planinec, alpinist in gorski reševalec. Rodil se je na Gradišču nad Slovenj Gradcem. Kot čevljar se je zaposlil v takratnem Mestnem čevljarstvu v Slovenj Gradcu, pozneje pa je delal v obrtnem

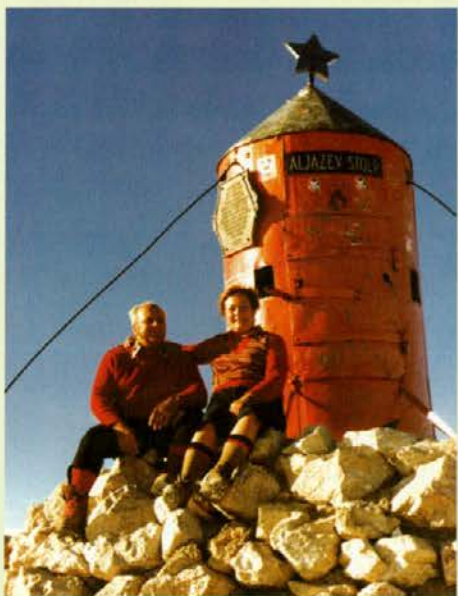
<http://www.eventim.si/si/vstopnice/bodies-revealed-razkrita-telesa-ljubljana-gospodarsko-razstavisce-264829/event.html>

podjetju Komfort-Zaščita. Po prekvalificiranju za kurjača se je zaposlil v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec. Zadnja leta pred smrtjo je delal v Tovarni usnja, TOZD UTEKS Slovenj Gradec.

29. februarja 1980. leta je bilo občinsko sindikalno smučarsko tekmovanje pod Veliko Kopo. Nastopal je za ekipo UTEKS. V trenutku, ko je pripeljal skozi cilj, ga je zadela srčna kap.

Jože Šisernik je bil vse življenje povezan z gorskim svetom. Od leta 1953 je delal v planinskem odboru in bil več let član markacijske sekcije. Z lastnim delom in zgledom je navduševal mlade za planine in gorske stene. V koroški krajini so ga poznali kot dobrega alpinista. Po letu 1960 je pogosto zahajal z alpinisti s Prevalj v stene Uršlje gore in Raduhe. Bil je prvi vodja novoustanovljene skupine gorske reševalne službe v Slovenj

Ivan in Angelca na Triglavu.

Gradcu, pozneje pa je načeloval alpinističnemu odseku. Jože je bil človek, ki so ga imeli radi in spoštovali planinci, alpinisti in gorski reševalci.

Ivan Šisernik (1927–2010) in Angelca (1932–2009) sta se poročila leta 1953. Ivan je mladost preživel na Gradišču nad Slovenj Gradcem, Angelca pa je bila doma z domačije Praprotnik na Legnu. Kot mlad fant je prve korake v službi začel delati v tedanjem povojnem slovenjgraškem okraju, vendar je kmalu doumel, da potrebuje dodatno izobrazbo. Uspešno je opravil Višjo upravno šolo v Ljubljani. Kot višji upravni delavec je bil uspešen tajnik Občine Slovenj Gradec do leta 1973, nato se je zaposlil v tedanji Koroški banki in tam delal do upokojitve.

Angelca je zaključila trgovsko šolo in bila trgovskemu poklicu zvesta do upokojitve. Bila je dobra mentorica mnogim mladim prodajalcem, kuharjem in natakarkarjem. Opravljala je tudi delo pomočnice direktorja trgovskega podjetja Nama. Njena velika ljubezen je bila narava, predvsem gore in pohodništvo, kar je povezovalo družino. Po upokojitvi sta bila Ivan in Angelca v poletnih mesecih oskrbnika v počitniškem domu Nama v Novem Gradcu. Z zanj značilno vedrino in hudomušnostjo sta poskrbela za dobro počutje in razpoloženje ljudi, ki so tam dopustovali.

Ivan in Angelca Šisernik sta bila znana Slovenjgradčana ne le na delovnih mestih, poznana sta bila kot velika ljubitelja gorskih poti. Bližnjih in daljnih, domačih in na tujem. Opravila sta pomembno planinsko poslanstvo, kazala mladim zdrav način preživljanja prostega časa v naravi in na pohodniških poteh. Za opravljeno delo sta prejela veliko priznanj: Ivan Šisernik: red dela s srebrnim vencem, 1966, srebrni častni znak PZS, 1988, plaketo – kipec Kralja Matjaža, 1996, zlati častni znak PZS, 1999, mednarodno olimpijsko diplomu, 2001; Angelca Šisernik: bronasti častni znak PZS, 1987, srebrni častni znak PZS, 1994.

Po maturi v gimnaziji na Ravnah je Janez deloval v raznih turističnih agencijah. Zadnjih štirinajst let je delal pri Večeru

Pogosto sta dežurala na Planinski koči na Kremžarici, tudi leta 1999.

Družinsko praznovanje leta 2007: oče Ivan, 80 let, Martina, mama Angelca, 75 let, in Janez

kot samostojni komercialist za turizem. Dve mandatni dobi je bil predsednik Četrtno skupnosti Legen mesto (2002–2010) in se zavzemal za razvoj mesta in urejenost našega okolja. Novinar Ivan Praprotnik, njegov prijatelj, je ob zadnjem slovesu o Janezu med drugim dejal: »V Šisernikovi hiši na Legnu so bili srečni vsi, vsi so za to veliko prispevali ... Vse okrog sebe je imel neizmerno rad, veselil se je uspehov znanih in neznanih, a tudi pomagal je vsem, za katere je vedel, da so v težavah. Sreča je, če človek lahko dela, dostojno živi, če ima družino, kakor on Martino in Vanjo, če ima skromen dom in predvsem če imajo to tudi drugi okrog njega.«

Jože Potočnik, prof.

Rok Šisernik

Rok (1978–2011), sin Irene in Bojana, po poklicu kuhar, natakar, fizioterapevt, predvsem pa alpinist, plezalec in gornik z dušo in telesom, je iz tretjega rodu Šisernikovih.

Od malega je bil predan goram. K temu sta zagotovo pripomogla oba dedka Ivan in Vinko, ravno tako pa »Legenska« in »Mestna bica« in mama Irena. Mladostna vedoželjnost ga je po osnovni šoli popeljala v Avstrijo k družini Volgemut v znano zdravilišče Bad Blaiberg, kjer se je izšolal za izvrstnega kuharja in natakarja. Njegove veščine so mu prišle prav tako na alpinističnih odpravah kot na plezalnih avanturah v Paklenici, Makedoniji, Keniji, Andih, Kanadi, Pakistanu in še marsikje.

Šolanje je nadaljeval na Visoki šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani in ga končal kot fizioterapevt. Zaradi tega je bil tri leta tudi maser državne reprezentance v športnem plezanju. V tem poklicu se je nenehno izobraževal, saj so nadrejeni v UKC Ljubljana videli v njem izjemni potencial. Njegove roke niso znale prijeti samo skale in vrvi, temveč so delale čudeže z masažo na naših telesih. Rok je tudi sam imel velike načrte v prihodnosti, vse pa je bilo povezano s plezanjem in fizioterapijo. Njegove načrte delno danes uresničuje eden njegovih najboljših prijateljev in soplezalcev Matjaž Jeran. Prijatelji in sorodniki so ga poznali kot dobrovoljčka, vedno pripravljenega za takšne in drugačne »akcije«, pripravljenega pomagati sočloveku in mu tudi prisluhniti.

Načrte pa je Roku pretrgala hoja po »gurtini« nad reko Kamniško Bistrico, v katero je omahnil 2. maja 2011. To se je zgodilo v njemu najlepšem okolju, med gorami, po katerih je nenehno hrepenel.

Rok, kolikokrat sem te s solzami v očeh prosila, da nehaj s temi »neumnostmi«. Pa si vedno našel odgovor: Mama, saj si me ti najprej popeljala v svet planin, gora ... Seveda vem, da sem te jaz. Tudi deda Ivan in Vinko pa bica Mestna in Legenska smo te popeljali že s prvimi koraki na Uršljo goro, Peco, Kremžarico in še kam. Bil si v 4. razredu OŠ, ko sva prvič šla v Kamniške, Robanov kot, na Ojstrico, Planjavo, Kamniško sedlo, kjer ti je oskrbnica zvečer spekla deset palačink in si vse zmazal. Bile so najbolj dobra stvar na svetu. Pa kako si se jezil, ko je bila tako dolga pot z Ojstrice čez Planjavo na Kamniško. Ni in ni je hotelo biti konec. A si takoj pozabil na vse, ko si zagledal kočo, značke in zelen klobuk, ki si si ga zaželel. Na njega si potem še dolgo pripenjal značke s svojih osvajanj hribov.

Mama Irena

Takole je Rok šel vasovat k Ajdovski deklici v Prisojnik

Zgodbe iz bolniške sobe

Ni rakasto!

Marjan Čuješ

Vsak začetek ima tudi svoj konec, naj bo vesel ali žalosten, in če bom s tem prispevkom koga od svojih znancev, ki jih zanima usoda moje bolezni, pomiril, bo namen dosežen. Mnogi imajo namreč podobne težave, pa se boje zdravniških pregledov in z njimi odlašajo. To pa je lahko velikokrat tudi usodno.

Ko sem se sredi lanskega leta poln upanja poslavljaj od znancev iz bolniške sobe, si nisem mislil, da se bom tam spet znašel čez tri mesece. Pregled je pokazal, da račca v mehuru ni bila docela odstranjena ali pa se je le obnovila. Po enakem operativnem posegu kot prvič sem po določenem času prejel še šest kemoterapij. Kot pomoč telesu za obnovo imunskega sistema. To biološko zdravilo se v osemdnevnih razmikih vbrizga po sečnici v mehur. Tam mora ostati vsaj dve uri, da se z obračanjem telesa oblijeje vse stene. To sicer ni prijetno, se pa da zdržati, le uriniranje je nekaj časa bolj pekoče. Ko sem že drugič ležal v bolnišnici, sem bil z mislimi tudi pri svojih prejšnjih znancih iz bolniške sobe. Upal sem, da je vsaj z njimi vse v redu, pa ni bilo. Na dan, ko sem šel domov in čakal samo še na odpustnico, so mimo mene pripeljali uspavanega bolnika, ki mi je bil nekam znan. Šel sem za njim v sobo in čakal, da se do kraja prebudi. Bil je moj znanec, ki se mu je težava z vstavljenjo zaklopko za pomoč pri uriniranju ponovila oziroma boleče ognojila.

Ob lanskem starem letu sva se slišala tudi z župnikom z idrijskega konca, ki mi je povedal, da se po operaciji prostate dobro počuti in nima posebnih težav, le vrednost PSA v krvi je začela naraščati, zato ga verjetno čakajo še obsevanja. Pa bog pomagaj če je tako, je še dejal. Po bioloških terapijah sem se kar dobro počutil in se zvesto držal zdravnikovih navodil. Pa tudi domače oskrbe nisem zanemarjal. Žena mi je skrbno pripravljala različne čaje in vsak dan tudi sveži sok rdeče pese, tako da se mi je imunski sistem zelo popravil, kar pa

vseeno ni bilo dovolj, da ne bi moral letos še enkrat na operacijsko mizo. Točno leto dni po prvi operaciji sem bil spet v bolniški sobi. Tokrat že tretjič. Srečal sem nove znance z enakimi težavami in kar s strahom sem jim prisluhnil.

Prvi je bil starejši mož, ki je odhajal začasno domov, na vikend v haloške hribe. Pokazal mi je slike svojega mehurja, kjer sta se lepo videla dva tumorja. Ko je prišla ponj mlada žena, sem pa razumel tudi njegovo zaskrbljenost.

Drugi je bil zelo zgovoren mož iz Dravske doline. Vkljub mnogim težkim operacijam je bil poln optimizma. Ni imel želodca, preživel je vnetje trebušne slinavke, čiščenje ožilja, sedaj pa še operacijo mehurja z zelo slabimi izvidi. Zaradi prejšnjih operacij se je mora držati stroge diete in že leta je užival le prekuhano sadje in zelenjavo. Pa vkljub temu je bil veder sogovornik. Ko sva ugotovila, da sva oba služila vojsko v združenih narodih na Sinaju, sva na najine bolezenske težave kar pozabila. On je bil v Egiptu šest let za menoj in kar verjeti nisem mogel, da se je tam vojakom v šestih letih življenje tako spremenilo. Mi smo prebivali v zasilnih šotorih, spali na zložljivih platnenih posteljah, močno klorirano vodo smo si hladili v zemlji zakopanem čebru, kadar smo dobili kos ledu itd., oni pa so že živeli v lesenih Marlesovih hišicah, v katerih so bili hladilniki in ustekleničena voda. Na oddaljene vojaške postojanke so jih vozili z letali, medtem ko smo se mi s tovornjaki prebijali po puščavi do Akabe blizu Rdečega morja kar tri dni. Le dan in pol sva bila skupaj v sobi in še veliko bi si imela povedati, pa sem moral na operacijo, on pa domov. Upam, da bo z njim vključno tej zadnji operaciji še vse v redu. Človek s takim optimizmom si to zasluži.

Zadnje dni sva bolniško sobo delila z mladim fantom iz sosednjega mesta. Če mu sedaj predpisana terapija ne bo pomagala, se bo moral odločiti za najslabšo varianto. To je odvzem mehurja. Ko je odšel domov z ženo in štiriletno hčerko, mi je bilo nepopisno hudo. Medicina in zdravniki v današnjem času delajo čudeže in upam, da bodo pomagali tudi njemu.

Da se kakšna bolezen v družini dotakne tudi najmlajših članov, sem se prepričal tudi sam. Nekoč mi je pri čiščenju avtomobila pomagala tudi vnukinja Ana-Pia. V predalu na vratih je našla *molek* in si ga nadela okrog vratu: »Dedi, glej, verižica! Pa križec ima tudi!« Razložil sem

ji, da to ni verižica ampak *molek*, ki ga imam v spomin na svojo pokojno mamo vedno s seboj. Zanimalo jo je tudi znamenje sv. Krištofa, zavetnika voznikov, na armaturi plošči v vozilu in tako naprej, saj malčkom vprašanj nikoli ne zmanjka, kar dedki in babice dobro vemo. Najtežje ji je bilo razložiti, zakaj moja mama, te »verižice« ne potrebuje več. »Bila je zelo bolna, zato je umrla in sedaj počiva v grobu pri sv. Barbari,« je bil moj odgovor, ki pa ga seveda ni razumela, saj ni mogla dojeti, kako lahko nekdo leži v zemlji in ga mi ne moremo več videti. *Molek* je vrnila na prejšnje mesto in se zamišljeno posvetila svoji igri.

Ko sem po prihodu iz bolnišnice okrevал ali bolje rečeno lenaril na ležalniku, se mi je pridružila s svojimi punčkami, jih previjala in igrala medicinsko sestro, kar je tudi poklic njene mame. Naenkrat je prišla k meni in me z odejico pokrija po nogah. »Zakaj me pokrivaš, če vidiš, da mi je vroče?« »Zato, ker si bolan, dedi!« se je odrezala. Nato me je prišla za roko in mi zastavila vprašanje, ki me je res presenetilo: »Dedi, ali boš tudi ti šel v grobeka ajat, sedaj ko si bolan?« »Seveda, če bom tako bolan, da bom umrl, bom tudi jaz šel!« Stisnila se je k meni in z glasom, ki je mejil na jok, dejala: »Ne, dedi, ne boš šel. Jaz te ne pustim!«

Pisatelj Janez Jalen je v knjigi *Ovčar Marko* o dekllici, ki je v podobni priliki

izkazala skrb za svojega brata, zapisal: »Le kako ne boš vesel otroka s takim srcem?« Jaz pa dodajam le: »Ki pri treh letih tako čustveno razmišlja!« Čustva pa so premagovala tudi mene pri zadnjem zdravniškem pregledu. Zdravnik je bil z izvidi zadovoljen, manjkal pa mu je še en podatek. To je tisti, ki pride iz Ljubljane in ga bolniki najbolj s strahom pričakujemo. Šel ga je iskat na računalnik v sosednjo sobo. Ko se je vrnil, mi je podal roko in izrekel tisto čarobno besedo: »Ni rakasto!«

Vse, kar sem bil v tistem trenutku sposoben izreči je bilo: »Hvala, dr. Koršič, vam in vsem osebjem na urološkem oddelku naše slovenjgraške bolnišnice!« Ne vem pa, če sem zadnje besede izrekel dovolj glasno ... Kot da se mi kamen s srca ni odvalil, ampak v prsih samo razširil. Ko sem sam, srečen zapuščal bolniške prostore, sem ves čas mislil na svoje znance iz bolniških sob ter številne druge bolnike, ki take sreče nimajo in takih odrešujočih besed ne slišijo. Kako dolgo bo ta čarobna beseda veljala zame, pa še ne vem, kajti narava ubira svoja pota in se ne ozira na zdravniško znanje ali bolnikove želje.

Zdravje je sreča, le da se te sreče premalo zavedamo. Zato vsem bralcem Viharnika ob prihajajočem novem letu želim le veliko zdravja. Veselje si lahko privoščiš šele potem, ko si zdrav!

Ana-Pia: Dedi, rada te imam!

Biserni jubilej zakoncev Kojzek

Mag. Jože Marhl

Šestdeset let zakona sta v krogu svojih dragih praznovala Zinka in Maks Kojzek s Kozjega Vrha. Poročila sta se 18. oktobra 1952 v župnijski cerkvi Marije vnebovzete v Breznu in tu sta po šestdesetih letih zakona pred domačim župnikom Mirkom Krašovcem tudi

Jubilanta Zinka
in Maks Kojzek

obnovila poročne zaobljube. Po poroki sta do zgraditve svoje hiše na Kozjem Vrhu, kjer živita še danes, živela pri Zinkinih starših. Vida je kmetovala, skrbela za gospodinjstvo in vzgojo otrok, Maks pa je kot zidar delal na mnogih gradbiščih v domovini in na gradbiščih v sosednji Avstriji, kjer se je tudi upokojil. Kljub spoštljivemu jubileju sta še oba aktivna. V posebno zadovoljstvo sta jima delo na vrtu in njeni ter urejanje okolice hiše, ki jo krasijo številne rože. V zakonu sta se jima rodila sin Jože in hčerka Daniela. Osrečujejo ju trije vnuki in štirje pravnuki, ki jima lepšajo dneve.

simbol ohranjanja slovenstva na najbolj severnem delu naše domovine. Tako je bila prva vpisna knjiga na Gori v cerkvi sv. Uršule nameščena že leta 1848. Vanjo so se vpisovali predvsem nemško govoreči pohodniki, šele kasneje, leta 1852, je vanjo prvič vpisan slovensko govoreč pohodnik: »Če se tu ravno megli, se čez dan še vendar razsvetli.« Kasneje je v vpisno knjigo zabeleženih vse več slovenskih besed. Tako so leta 1894 bogoslovci, ki so obiskali to goro, zapisali: »Ob megli in vetru se od tebe poslavljamo, slovenska planina.« In tako je kljub številnim poizkusom ponemčevanja ostala Uršlja v slovenskih rokah, čeprav so si jo skušali, tako kot Triglav na Gorenjskem, prisvajati nemško govoreči planinci.

Kako koli že, pred kratkim sta Jože Potočnik, prof., in prim. mag. Franc Verovnik predstavila ta zbornik v Knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu. Ljubitelji gora in številni drugi obiskovalci so dodobra napolnili prireditveni prostor in se predali več kot enourni predstavitvi te pomembne publikacije. Vsem, ki so kakor koli prispevali k izdaji tega zbornika, se planinci z območja celotne Koroške zahvaljujemo za njihov trud, saj bo ta knjiga nedvomno veliko pripomogla k obogatitvi poznavanja te naše čudovite gore ne le za domačine, pač pa tudi za tiste, ki jo bodo obiskali iz drugih krajev Slovenije in tujine.

Zbornik lahko kupite v turistični pisarni na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu za ceno 15 €.

Zbornik sta predstavila mag. prim. Franc Verovnik in Jože Potočnik, prof.

Predstavitev zbornika Naša gora

Mirko Tovšak

Ko sem se nazadnje vzpenjal proti planinski koči na Uršlji gori (bilo je na dan, ko smo pripravljali tradicionalno srečanje koroških planincev na Naravskih ledinah), sem tik pred kočjo srečal znana planinska prijatelja Ivana in Ivanko Komprij, zakonca, katerih življenje in delo sta tesno povezana z Uršljo goro. Izmenjali smo nekaj prijateljskih besed in se dogovorili, da se bomo kaj več pogovorili kasneje na srečanju koroških planincev. Ivana omenjam tudi zato, ker me je v času obnove kočje skupaj s takrat vplivnim vodstvenim delavcem Lesne Miroslavom Časom obiskal v moji firmi v Slovenj Gradcu. Takrat je namreč prevaljsko društvo zbiralo potrebna finančna sredstva za obnovo kočje in vem, da je porabil veliko prostega časa, da bi v društvu končno zbrali ves potrebni denar za to obnovo. Večkrat sem se z njim srečeval še kasneje, ko sva oba delovala v Meddruštvenem odboru PZS za Koroško, zato mi je ostal v spominu kot planinstvu predan Prevaljčan. Ivanka pa je kar nekaj let z neverjetno vnemo in zanosom

pripravljala vsakoletna kulturna srečanja na Uršlji gori. Zakaj o njima pišem v tem prispevku? Ker vem, da je Ivan v času obnove Doma na Uršlji veliko pomagal pri zbiranju sredstev in sami obnovi, v zborniku Naša gora, o katerem bom zapisal nekaj besed, pa skorajda ni omenjen.

Pa naj mi snovalci Naše gore ne zamerijo te moje dobronamerne kritike, saj me je vsebina zbornika, ki ga je nekaj poznavalcev naše priljubljene Uršlje gore izdalo ob stoletnici gradnje prve planinske postojanke na Gori, prijetno presenetila. Prvič je na enem mestu celovito opisana Uršlja gora. V zborniku je tako po uvodnikih predsednika PZS Bojana Rotovnika in Jožeta Merca, predsednika prevaljskega PD, še nekaj misli snovalca tega zbornika, sicer dobrega poznavalca Uršlje gore prim. mag. Franca Verovnika. V nadaljevanju je Stanko Lodrant, nekaj časa tudi predsednik PD Prevalje, dodal Kamenčke za mozaik planinske kočje na Uršlji gori, Štefan Keber je opisal naravne značilnosti gore, zanimiv pa je tudi prispevek o geološki sestavi tega osamelega vrha v Karavankah. Kar nekaj prispevkov je v zborniku namenjenih naravovarstvenim vidikom tega čudovitega naravnega habitata, celotni zbornik pa polejšajo še čudovite fotografije.

Uršljo goro, kateri je posvečen ta zbornik, pa moramo ocenjevati tudi kot mejnik in

Predstavitev glasila Naša beseda, št. 6

Ivan Rus

Literati Društva upokojencev Slovenj Gradec smo bili zopet pridni. Izdali smo novo številko glasila Naša beseda, letnik 6, leto 2012. V njej se predstavlja štirinajst avtorjev: Ana Gracelj, Darinka Gregor, Barbara Ješovnik, Mihaela Lenart, Ivan Lipovšek, Kristina Oder, Heda Praprotnik, Jože Prednik, Ivan Rus, Janez Smolčnik, Jerica Smolčnik, Ana Uršej, Marijana Vončina in Iva Zaveršnik.

Naslovnico krasi jesensko tihožitje našega literata Ivana Lipovška. Knjižica ima 88 strani in vsebuje prispevke v prozi in v vezani besedi. Predstavitev je vodila Draga Ropič, knjižničarka slovenjgraške knjižnice Ksaverja Meška, dogajanje pa je popestril ženski pevski zbor iz Mislinje pod vodstvom Toneta Gašperja. Nekaj uvodnih besed je podal predsednik Društva upokojencev Janez Gologranc. Veseli smo bili, da si je vzel čas tudi podžupan občine Slovenj Gradec Peter

Zbrani ob predstavitvi glasila Naša beseda

Cesar. Prijetno je bil presenečen nad glasilom, ki ga je imenoval kar knjižica. Obljubil je, da nam bo občina pomagala po svojih močeh. Pri izdaji glasila nam je pomagal »tihan sponzor«, ki ga je omenila naša voditeljica in urednica Naše besede Marijana Vončina. Knjižica je bila dobro

sprejeta, kar je dokazal prisrčen aplavz. Ob koncu predstavitve je bilo prijetno druženje ob pogostitvi. Manjkati seveda ni smela Mihaelina potica, ki jo ob takih priložnostih vedno speče.

Medgeneracijsko sodelovanje

Mladi starejše učijo računalništva

Mag. Jože Marhl

V letu 2012, ki je proglašeno za leto aktivnega staranja in medgeneracijskega dialoga, je že drugič potekal tudi projekt Simbioz@, vseslovenski projekt za medgeneracijsko sodelovanje, v katerem mladi starejše učijo računalništva.

Tako so letos od 15. do 19. oktobra potekale delavnice na 300 lokacijah po vsej Sloveniji, v katere je bilo vključenih 5.033 udeležencev, učilo pa jih je 3.250 prostovoljcev na 5.254 računalnikih. Ena izmed teh delavnic je bila tudi v Knjižnici Podvelka.

Vseh udeležencev, ki so se želeli udeležiti Simbioze v Podvelki, žal niso mogli sprejeti, saj je bilo premalo prijavljenih

prostovoljcev. Tako so osnove računalništva spoznavali in nadgrajevali štirje udeleženci. V delavnici »Računalnik, moj prijatelj« so se spoznali z osnovami računalništva. Delavnica »Klik v svet« je poskrbela, da bodo tudi starejši lahko poiskali odgovore na različna vprašanja preko spleta. Delavnica »Brez elektronske pošte ne gre« je omogočila starejšim, da so se tudi sami naučili pošiljanja elektronske pošte. Delavnica »Povežimo se« je poskrbela, da so se udeleženci seznanili z družabnim omrežjem facebook. Delavnica »Mobilna telefonija« predstavlja v času, ko ima mobilna

telefonija velik pomen, pomembno pridobitev letošnjih delavnic. Delavnice sta vodili Mateja Rihter in Vesna Dobnik, njuna pomočnica je bila Jasmina Pečnik. Vse so mnenja, da so vzbudile in okrepile samozavest starejših in jih motivirale za nadaljnje učenje in uporabo računalnika. Henry Ford je nekoč dejal: »Vsak, ki preneha z učenjem, je star, pa naj mu bo dvajset ali osemdeset let. Vsak, ki nadaljuje z učenjem, ostane mlad. Najpomembnejša stvar v življenju je, da ohranite svoj um mlad.«

Udeleženci delavnic Simbioz@ v Podvelki z voditeljicama

Bralna značka z Ivanom Sivcem

Vančy

Ivan Sivec v Dravogradu

Ivan Sivec je bil prvi literat v naši knjižnici, ki ne potrebuje nikogar, ki bi ga nadlegoval z vprašanji. Vse opravi sam. Morda zato, ker je doma povsod, kamor pride; ker ni pisatelj, ki bi mu bila znana le domača sobica za ustvarjanje, v kateri potrebuje tišino. Ne, on hodi po svetu z odprtimi očmi. Ne moti ga hrup otrok in velikih mest, ni mu dolgčas na samotnih poteh, ne prestrašijo ga ne vlomilci ne zaklete bajte; razveseli se zaklada, ki je skrit v prijazni besedi.

V slovenskem prostoru ni literarnega ustvarjalca, ki bi se lahko meril z njim, saj ne znajo vsi tako kot on ustvarjati slikanic

za najmlajše; knjig s pustolovsko, ljubezensko, športno tematiko za šolarje; za odrasle socialnopsihološke romane, kmečke povesti, spomine, knjige o glasbi, potopise, biografske in zgodovinske romane. Biti avtor okoli 120 različnih knjig in 2500 besedil za glasbo, si vsekakor zasluži poklon! Po njegovih romanih so posneli filme Pozabljeni zaklad, Vlomilci delajo poleti in Zakleta bajta. Za svoje delo je prejel veliko nagrad.

V naši knjižnici odrasli že peto sezono beremo za bralno značko. Prvo leto je bilo podobno času, ko otročič komaj shodi, zato so za bralno značko brali le trije bralci. Drugo leto je zbudilo radovednost in veselo pričakovanje, kot pri otroku, ki začne raziskovati svet okrog sebe. Svoje raziskovanje v knjižnem svetu je zaključilo 20 ljubiteljev knjig. Tretje leto, mejnik za vstop otrok v našo pravljino sobo vsak torek ob pol peti uri, je prineslo romanje k poslednji pesmi s Cirilom Zlobcem za 41 bralcev. Ko je otrok star štiri leta, se precej samostojno odloča, kaj je zanj pomembno, tako kot je to storilo naših 58 bralcev.

Peto leto pa bo plodno, kot je delo našega gosta, smo se odločili. Recept za uspeh je pri Ivanu Sivcu ... Kako prijetno pa je z njim preživeti večer, sem spoznal, ko je prišel med nas bralce seniorje in nam kot gost v knjižnici Dravograd resnično popestril večer.

Pričakoval sem starejšega pisatelja, ki bo malo premetaval po mizi te svoje romane, o katerem kaj rekel, pa nam še mogoče kaj prebral. Pa ni bilo tako. Ne slovi zaman že skoraj kot ljudski pisatelj, s svojo vedrino in šegavostjo je tudi nas prisotne zelo navdušil. Nič nam ni

Bralna značka za odrasle je vsako leto bolj popularna.

prebiral iz svojih napisanih knjig, pa saj knjiga je napisana zato, da jo bralec sam prebere. On nam je z izjemno dovršenim programom o delu iz svoje zakladnice le nanizal številne podrobnosti, ki so ga pri posameznem delu vodile ali spodbujale. Še posebej navdušujoče pa je bilo njegovo izjemno poznavanje zgodovine in prav ti vzgibi so ga vodili pri pisanju mnogih zgodovinskih romanov. Zato so njegova dela tako prepričljiva, ker zajemajo mnoga zgodovinska dejstva. Seveda pa ni Ivan Sivec samo pisatelj, je tudi popotnik, planinec in tako večkrat v njegovih delih najdemo zabeleženo marsikatero, mogoče celo samo malenkost, mimo katere pogosto hodimo, a se je zavemo šele, ko jo on s svojim budnim očesom opazi in s spretnostjo svojega peresa tudi opiše. Bil je tako navdušujoč, da smo kar krepko presegli tisto začrtano urico našega druženja, prepričan pa sem, da ga je tudi naš navdušen aplavz k temu še spodbudil.

Noč čarovnic

Nevenka Knez

Noč čarovnic ali v angleščini »Halloween« imenujemo noč z 31. oktobra na 1. november. V dobesednem prevodu pomeni večer vseh svetih oziroma večer pred vsemi svetimi. Slavi se predvsem v angleško govorečem svetu, na primer na Irskem, v ZDA, Kanadi, Angliji, Avstraliji in na Novi Zelandiji. Ustreza katoliškemu prazniku vseh svetih.

V teh deželah se po običaju otroci preoblečejo v različne kostume (po navadi čaravnice in pošasti) in hodijo od

vrat do vrat, kjer prosijo za sladkarije. Zelo priljubljen običaj za noč čarovnic je izrezovanje buče, v katero se nato vstavi sveča. To navado smo prevzeli tudi mi, ki radi predvsem mlajše svarimo, da goreče lučke varujejo domove pred čaravicami, letečimi na metlah.

Zgodovina pravi, da so stari Kelti 1. novembra slavili začetek novega leta, ko so proslave namenjali v čast svojim bogovom. Verjeli so, da ob polni Luni, najpogosteje noč pred dnevom mrtvih (31. oktobra), mrtvi vstajajo iz svojih grobov in tako ponovno pridejo na Zemljo ter obišejo svoje domove. Zaradi tega so se ljudje v strahu, da bi srečali mrtve, skrivali za različnimi maskami in ustvarjali veliko hrupa. Pri tem običaju naj bi bile čaravnice pozitivne figure, ki so pomagale človeku preživeti zimo.

S prihodom Rimljanov je dan mrtvih dobil stalni datum. V noči pred tem dnem, po starem rimskem verovanju sodeč, je črni bog lova prevzel oblast nad svetom, ubil boga Sonca in odpeljal boginjo vegetacije v podzemlje, kjer je ta morala ostati do prihodnje pomladi in bdeti nad mirujočimi semeni, živalmi, ki spijo, in dušami umrlih. V tej noči so se simbolično ugasnila vsa ognjišča. Verovalo se je tudi, da mrtvi poslednjič pridejo na njihov svet, zato so jim na pragih svojih hiš nastavljali hrano. Nekateri so v ta namen celo izdoblili repe, pese ali krompir, ter vanje vstavili gorečo

svečo, češ da bi tako pregnali grešne duše, a dobrim pokazali pot do njihovih hiš. Buča je za izrezovanje postala popularna šele v 16. stoletju v Ameriki, kasneje pa po celem svetu. Danes predstavlja izrezana buča, v angleško govorečem svetu jo imenujejo Jack-o'-lantern, glavni simbol »Halloweena«. Noč čarovnic je komercialno drugi največji praznik v Ameriki, ki je z leti dobil svoje vidno mesto tudi pri nas. Črna in oranžna sta zaščitni barvi noči čarovnic. Oranžna je barva jeseni, črna pa barva smrti in teme.

Za preganjanje duhov naj bi pomagalo, če izrežljaš iz buče grdo spako in v njej prižgeš svečo.

NAGRADNA KRIŽANKA

				MLADINSKI PISATELJ	ŽENSKO IME	VIRUS, POVIZE, AIDS	NADALJ. GESLA	ITALIJAN. NAST. KONCERN	NADALJ. GESLA	DRUGO JAPON. MESTO
				PRITOK DOPRAVE V TATRAH			HRANA ŽIVAL-SKEGA IZVORA			
				CITRO-NOV AVTO			MESTO ENIZ PO GRSKO OČHOA SEVERO			
				NAPOTKI ZA DELO						
				DERENDA NUŠA		SLOVENI GRADEC NEUSTR. RIMLIJA-NKA		IVANA KOBILCA LJUBLIJA-NA		
				LIRSKA HVALNICA			PEVKA VILK ANŽUR MATIAŽ			
				ČLOVEK POD STRESOM						PERIODIČNO GLASILO
	INDONEZSKI OTOK	VERDEJEVA OPERA	DEL RASTL. Z ZRNIM			POLPARAZITSKA RASTLINA DREVES	IMA UGLED ZLATIČ SLAVKO			RUDOF ČACI-NOVIČ LATINSKI VEZNIK
	BRABE TYCHO		ODMRA-NE TKIVA					POKRO-VKA NIASPRO-TNO OD HITER		
	PLOČI-NSKA MERA		GRIF. LASTN. SL. GRADOV KUHANO SADIJE				ZANOS JAPONSKO CITRE			
	ZAŠČITNA RAZTO-PNA		DESNI PRITOK SEINE				VOLNENA ODEJA			SEMION NADSON
	IVAN			TANČICA NAJMANJ DELJC SNOVI			ORGAN VIDA			TAVČAR IVAN DEL STOPALA
	IVAN MINATI VREČKA ZA OČALA		KARENINA PISATELJ PEROCI				UPRA-VLJALEC ADMINI-STRACIJE			
	PREVLEKE ZA STENE				IVAN ROB	JERANT ACO	GORA V TESALIJ ALJA NEGRI			ASIČ ERKA NOD- WALT KLEMENS
	NAUK O UŠESNIH BOLEZNIH						ZASLON			
	LADIA Z DVEMA TRUPOMA						MENA- SITNOST AVTORICA: ANA HU- DERNIK			

Spoštovane bralke in cenjeni bralci Viharnika, rešitev oz. geslo nagradne križanke zapišite na list ali na dopisnico in to pošijete do 5. decembra 2012 na naslov Viharnik, GG Slovenj Gradec, Voračev trg 1, 2380 Slovenj Gradec. Rešitev lahko pošijete tudi po elektronski pošti na naslov viharnik.gg@gmail.com.

Uredništvo

Viktor Levovnik

Leta 1931 je pri Lampretu v Selovcu zagledal luč sveta Viktor Levovnik. Bil je nezakonski otrok in njega in matere ni čakalo življenje v rožicah. A obrnilo se je drugače. Čez nekaj let se je mati poročila na Kogovsko bajto in življenje se je zasukalo drugače.

Njihovo srečo je skalila druga svetovna vojna. Viktor se je rad spominjal, kako so mimo njihove hiše bežali zadnji vojaki in kako je materi marsikateri grozil, za kokoš, na primer, je bil kdo pripravljen tudi ubijati. A na srečo se to ni zgodilo in Viktor je rasel sicer v pomanjkanju, kot vsi po vojni, a vendar v svobodi. Vse te dogodke je popisal v knjigi Kitice iz moje doline. Ker sem imela veselje do tega, sem mu urejala zapiske za to knjigo, in takrat sem поблиže spoznala njega in njegovo družino.

Z resničnim pesnikom oz. pesnico se je prvič srečal v Ljubljani povsem po naključju. Neko gospo je vprašal za pot v Društvo pisateljev in ta gospa je bila Lili Novy. On je bil takrat star okrog dvajset let, pesnica pa je bila precej starejša in je čez par let umrla. To srečanje je opisano v njegovi knjigi.

Tudi v mojem življenju je Viktor »zakrivil« pomembno prelomnico: pripeljal me je v Literarni klub Slovenj Gradec, kjer se je začela moja pesniška pot. Viktor je bil zelo veren človek, zato je pisal tudi v verske časopise Družino, Ognjišče, Prijatelj, sicer pa je največ objavljaval v Kmečkem glasu, Viharniku in še kje. Ko je prišla doba računalnikov, je še vedno pisal na svoj pisalni stroj. V posebni sobici, ki si jo je uredil v svoji hišici, je prežedel ure in ure, urejal papirje, pisal in tudi molil. Pisal je tudi nabožne in druge igre. Z velikim veseljem je bil petdeset let Miklavž in dvajset let je vodil Križev pot v Starem trgu k cerkvi sv. Pankracija. Pisal je tudi nagrobne govore in govoril ob grobovih. Njegov pogreb je vodil nadekan Igor Glasenčnik, ki je tudi sam pisatelj. Tako nam je Viktorja celovito predstavil. Zelo sem mu hvaležna, Viktor je morda le bil premalo razumljen med svojimi občani. Viktor, saj vem, da je ta »Božanska iskra« v vsakomer, le vsak je ne zna izbrskati iz sebe in jo ponuditi svetu v razmislek. Hvala ti, da si se malo menil za svetsko bogastvo in si s čisto ljubeznijo do družine in literature ter naklonjenostjo do prijateljev in sosedov zgradil svoj svet, ki je večn. Tako nisi odšel, ampak si v nas vseh.

Milena Cigler

V SPOMIN

Dr. Stanko Stoporko

21. novembra mineva že 18 let, odkar te, dragi naš oče in dedek, ni več med nami. Vedno bolj te pogrešamo!

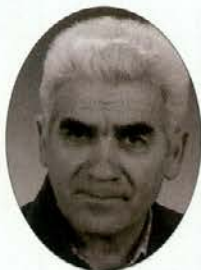
Toda ostal je živ spomin na tebe. Bil si vse, kar si kdo lahko želi v življenju, vendar je usoda želela drugače ... Vzela nam je to, kar nam je bilo najdražje...

Hvala vsem, ki se ga spominjate z lepimi mislimi!

Žena Dora, sin in hčerke z družinami

**Ko bolezen v tvoje življenje je prišla,
ti pobrala moč je in te premagala.
Srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš,
a v srcih naših še živiš.**

ZAHVALA

Viktor Brodnik

p. d. Lopanov ata
1932–2012

Ob izgubi našega dragega Viktorja Brodnika, Lopanovega ata iz Spodnjega Doliča 26, Vitanje, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani, darovali cvetje, sveče in svete maše. Zahvaljujemo se internemu oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec. Hvala cerkvenim pevcem in pevkam Beli cvet za odpete pesmi. Iskrena hvala gospodu župniku župnije svetega Florjana v Doliču Mirku Horvatu za opravljen pogrebni obred. Hvala pogrebnemu podjetju Zaveršnik iz Mislinje za organizacijo pogreba in gospodu županu Slavku Vetricu za poslovilne besede.

Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Njegovi najdražji

SPOMIN

Dolgo let smo skupaj živeli,
srečni, zdravi in veseli.
Prišel pa je čas,
ko Bog te je ločil od nas.

Marija Gaberšek

1926–2011

8. novembra je minilo že leto dni, ko tu med nami več te ni.

Srce po tebi hrepeni, na licu še vedno so grenkih solz sledi.
Odšla si tiho brez slovesa, tja gor v nebesa,
mirno zdaj spiš v upanju,
da ob snidenju se z nami zopet prebudiš.

Hvala vsem, ki z lepo mislijo na našo drago mamo za kratek čas postojite ob njenem grobu, prižgete svečo ali podarite cvet.

Vsi tvoji

SPOMIN

Pavla Križan

1916–2008

Nobena stvar te ne more uničiti, mama, ker si ljubezen sama!

Bili so lepi časi brezskrbnega življenja, varnosti, lepote in resnične ljubezni ter dan, ko mi je umrla moja draga mama. Čas žalosti, ko je dokončno fizično odšla od nas.

Dne 24. oktobra 2008 je preteklo četrto leto, odkar te ni več med nami, a vendar duhovno prisotna živiš v naših srcih, kajti ljubezen je neuničljiva.

Hvala vsem, ki mislite na našo pokojno mamo, za kratek čas postojite ob njenem grobu in prižgete svečo za spomin ter sodelujete pri svetih mašah.

Sin Janez in sorodstvo

Franc Ksaver Meško

Nevenka Knez

Rodil se je 28. oktobra leta 1874 v Ključarovcih blizu Ormoža in je dočakal skoraj devetdeset let. Takole se spominja svojega rojstnega kraja: »Paradiž mojega življenja je moja rojstna vas. Šest hiš stoji v dolinici, kakor Bogu pod pazduho. A še od teh šestih je prideljena ena sosednji vasi Hranjigovcem, oddaljeni dobrih pet minut, medtem ko stopa popotnik skozi vse naše naselje le skopih pet minut«. F. K. Meško: Iz raja mojih dni

Na Meškov rojstni dan

(po resnični zgodbi, kot se ga spominjajo krajanji Sel)

Bila je zahvalna nedelja. Malce hladno jesensko jutro je z meglo zakrivalo pogled proti cerkvi sv. Roka, od koder so se bili po travniški stezi, ki je vodila od enega do drugega božjega znamenja, odpravili gospod Meško skupaj z ministrantom Nacejem in cekmoštarjem. Z glasno molitvijo, ki jih je iz župnikovih ust spremljala vso pot, so se bili namenili k sv. Neži, na Vrhe, kjer je bilo v navadi, da je Meško daroval sveto mašo s prošnjo za obilico padavin, ki so jih bili potrebni od sušnega poletja žejni travniki in polja. Nacej je bil ves na trnih od skritega pričakovanja, kaj mu bo prinesel ta dan; zjutraj, še preden se je zdanilo, mu je mama na mizi pustila sladke kave in pogače. »Vse najboljše, pa srečno hodi in glasno odgovarjaj župniku,« mu je še naročila, preden se je podal na pot. Danes je namreč vstal starejši, saj je dopolnil deset let. Morda pa se le kdo spomni in mu vošči za njegov praznik, je potihoma upal, ko je stopal proti cerkvi. Še preden se je pridružil gospodu župniku in nekaj vernikom, ki so ga spremljali, se je zazrl v medle obrise Uršlje gore, ki se je bila skrivala za gosto megleno zaveso. Morda pa jo bo uspelo odstreti medlim sončnim žarkom, ki jim na jesen že pojenjajo moči. Tako so se maloštevilni podali na pot skupaj z Meškom, katerega korak je bil neverjetno lahkoten kljub svoji že častitljivi starosti in s palico v roki, s katero je več opletal po zraku, kot se nanjo opiral. Na zunaj je bilo videti, kot da v njem tli skriti plamen, ki ga žene kilometre daleč. V sprevodu in z molitvijo so hodili mimo hiš domačij v zgornji vasi,

<http://www2.arnes.si/~omislinjamb/projekt5/zivljenje.htm>

dokler niso zavili na travniško stezo, ki jih je vodila na Jurjevko.

Postali so ob mogočnem hrastu, ki je kakor varuh stal ob robu smrekovega in hojkinega gozda. Njihove nosnice je napolnil prijeten vonj smole. Občudovaje ga je ogledoval in v njegovih mislih se je risala podoba od poti utrujenega človeka, ki v lepem poletnem dnevu leže v njegovo razkošno senco, pod široke veje, ki kakor pahljača hladijo njegov obraz.

Ko so tako nekaj časa postali, so iz gozda zaslišali udarce sekire, ki je skalil mir. Znova so ga preplavila ugibanja. Morda podira kmet s sinovi ali hlapci, je pomislil. Morda bo popravil hlev, dom ali pa skrbi za zimo in si napravlja drva. Morebiti pa kak siromak seka ubogo sušico, ker potrebuje les za orodje ali kakšno ograjo. Vse sorte se godijo skrivnosti v teh gozdovih. Tako zatopljeni vsak v svoje misli so se v hladu gozda in šelestenju listja počasi spuščali proti Dularjevemu grabnu, od koder so se začeli vzpenjati v ponovno zavetje gozda. Naceju je premagovanje strmine začelo jemati sapo, ko je nezbrano odgovarjal molitvi, ki je kot enolična melodija vso pot nekje daleč odzvanjala v njegovih ušesih. Ta so za trenutek preslišala molitev in raje vlekla vase veselo ščeбетanje ptic iz daljave. Sam pri sebi je upal, da jim bosta pot prekrizala kakšna srna ali zajec, ki ju bodo zmotili njihovi koraki. Njegovo oko je skrivoma pogledovalo po gozdnih tleh, kjer bi uzrlo kakšno gobo.

Pri spustu v jamo, kjer je skrita cerkvica sv. Neže, kot da se česa sramuje, se je pod staro lipo že na daleč videla množica ljudi, ki so v veselem pričakovanju čakali na gospoda Meška in mu že od daleč mahali v pozdrav. Nič jih ni motilo rahlo pršenje dežja, ki jih je spominjalo na uslišano prošnjo, še preden se je pričela maša.

Bilo je takrat v navadi, da so na bližnji kmetiji priredili pravo gostijo za vse, ki so se bili od blizu ali daleč peš odpravili na pot k sv. Neži. »Le sprejmite tole malenkost za vaš rojstni dan, pa da bi vam zdravje še dolgo služilo,« je ob slovesu rekla domača gospodinja, ki je za gospoda Meška pripravila tudi sladek priboljšek in ga skrbno zavila v bel prt, da ga je lažje nesel. Ko sta z Nacejem na poti nazaj ponovno hodila navkreber mimo selskih domačij, se je Meško nenadoma ustavil in mu z nasmehom na ustih izročil belo culo. »Vse najboljše, Nacej! Si mislil, da sem pozabil, da danes praznuješ? Veš, zame je presladko. Pa med brate in sestre podeli.«

Nacej je poln presenečenja in hvaležnosti še dolgo gledal za njim, ko je odhajal po stezi proti Roku s skoraj praznim nahrbtnikom in s palico v roki. Še dolgo si je bil ogledoval svoje rojstnodnevno darilo, preden je veselo stekel domov.

Društvo gojiteljev malih živali
na Koroškem

18. društvena razstava malih živali

Šentjanž pri Dravogradu
dvorana doma borcev
od 23. do 25. novembra 2012

- preko 200 različnih pasemskih golobov
- preko 150 pasemskih kuncev
- preko 80 primerkov okrasne in vodne perutnine
- preko 60 ptic

Razstava bo odprta v petek in soboto
od 8.00 do 19.00 ure
in v nedeljo
od 8.00 do 17.00 ure

Vstopnina: Otroci do drugega razreda v spremljevalstvu staršev vstop prost
ostali osnovnošolci ..... 1,00€
odrasli ..... 3,00€

Zlatko Škrubej

Za šalo ali zares?

NI POZNA

Danica, vsa skuštrana in neurejena, z vrečko smeti priteče k smetnjaku. Ob njem sta že bila smetarski avto in smetar. Vprašala je: Sem pozna? Smetar odvrne: Ne, kar skočite noter.

ALKOHOL NI DOBER

Maja sedi v baru, ko se ji približa neznanec: Gospodična, vam lahko naročim kakšno pijačo?

- Ne, hvala. Alkohol ni dober za moje noge, odvrne Maja.
- Ali vam otečejo?
- Ne, razmaknejo se.

ZANESLJIVO

Sošolca se pogovarjata: Ne boš verjel, moj oče se je rodil z dvema kilogramoma. Sošolec se čudi: Groza, tako lahek. Najbrž je kmalu umrl.

NE PRENESE

Sodnik na razpravi vpraša Marjeto: Zakaj se ločujete od moža? Marjeta pojasni: Mož me vara, a tega sem se že navadila. Nikakor pa ne morem prenesti, da moramo trije spati v eni postelji.

RES

Jožek vpraša atija: Ati, ali je res, da konji spijo stoje? Ati odvrne: Res je, sinko. Posebej tisti, na katere stavim na dirkah.

DOBRO VE

Mladoporočenca prideta v restavracijo. On vpraša: Kaj bi rada, draga? - Saj veš, kaj imam najraje, odvrne ona. On odkima z glavo: Vem, ampak včasih morava tudi kaj pojesti.

SLABA NOVICA

Uroš vpraša mamo: Mami, ali me je res prinesla štokrlja? - Res, sine, odvrne mama. Uroš povese glavo in reče: Potem je oče impotenten ...

UUUUUU

Jožek vpraša atija: Ati, ali ima jagoda noge? Ati odvrne: Uuuuuu, sine moj, spet si pojedel pikapolonico!

NAJBOLJŠA STVAR

Tinček med delanjem domače naloge vpraša atija: Ati, kaj je najboljša stvar, ki jo je človeštvu dala kmetija? Ati kot iz topa: Blondinke!

NEDOLŽNOST

Fant ljubeče vpraša dekle: Si pred menoj že s kom hodila? Dekle nedolžno: Nisem. Vsi so imeli avtomobile.

NEZANESLJIV OČE

Peterček vpraša mamico: Mami, ti je to lepo obleko kupil oče? Mami odvrne: Ne, sine. Če bi čakala na tvojega očeta, še tebe ne bi imela!

ZA ČAROVNIKA

Parček sedi na klopci v parku. Temni se, okoli ni žive duše, pa se oglasi fant: Ali bi me imela za barabo, če bi ti zdajle vzel nedolžnost? Ona: Nikakor, imela bi te za čarovnika.

ZAHVALA

Rudi vstopi v drogerijo: Kdo je včeraj dal moji ženi namesto zobne pase lepilo? Prodajalec plahoma: Hmm, najbrž jaz. - Hvala vam, tu imate sto evrov, se zahvali Rudi.

Menedžerka na sledi denarju

Milena J. Cigler

Oni dan je Sandi poklicala Martino: »Kaj hočeš za god in rojstni dan?« »Rada bi šla na izlet z društvom ljubiteljev belih medvedov, pa nimam denarja!« »Torej ti pošljem 30 evrov, bo dovolj?« »Juhu, več kot dovolj!« je Martina skoraj zavriskala v telefon. Potem pa je čakala, čakala, denarja pa od nikoder. »Sandi, a si pozabila poslati tisti denar?« »Ne, Vili ti ga bo pripeljal zraven, ko gre jutri na Peco!« »V redu, glej, da ne bo pozabil!« Drugi dan je Martina ves dan čakala Vilija, pa ga ni bilo. Spet kliče Sandi: »Bla bla bla, saj veš, denar čakam ...« »Ali ni bilo Vilija?« »Ne!« »U, mast! Pozabila sem mu povedati! V notranji žep Francetovega suknjiča, ki ga je zapustil tebi, sem vtaknila sto evrov, ker nam je France zapustil nekaj denarja!« Martino je od nestrpnosti kar dvignilo: »Kje pa je zdaj Vili?« »Verjetno na Kozjanskem v svoji brunarici, če je že nazaj s Pecel!« Martina dirka kot obsedena po Matejo: »Mateja, bogato te bom nagradila, takoj se odpraviva na Kozjansko, ujeti morava Vilija. Ostalo izveš med potjo!« Mateji ni preostalo drugega, kot da je izvlekla težki motor izpod kozolca in se na brzino stlačila v motoristično opremo. Še Martini je podajala kose opreme sestre Metode in že sta brzeli po asfaltni cesti proti jugu. Zmerom navzdol in zmerom veselo!

Nekje v bližini Mislinje sta ugotovili, da nimata denarja niti za bencin niti za kupiti kaj za pod zob. »Zaradi hrane se ne sekiraj, dobre sosede kuhajo Viliju nesramno dobre jedi. Ampak bencin ...« Pa se je Martina spomnila: »Malo pred Celjem živi moja sošolka Hermina. Njej bom rekla za bencin ali malo denarja in ji ga nazaj grede vrneva.« Rečeno – storjeno! Hermina pa gradi novo hišo in se je ravno odpeljala po pijačo za delavce. »Počakajva jo!« Kmalu pride s staro katrcio in ko se vesele objamejo, ju prosi, da ji pomagata raztovoriti pijačo, česar ji seveda nista mogli odreči. »Hermina, zdaj naju pa poslušaj, kak problem imava!« sta jo prosili obe motoristki. »Trenutek, samo malico še naložim na pladnje! Potem bom skuhalo kavico za vse tri, pa se bomo pomenile! Še vidve prigriznita!« Vsaki je napravila obložen sendvič in zraven dala dva špricerja. Mateja je mislila, da je sok in je pijačo na dušek spila. Potem se je šele lotila sendviča. Martina pa obratno. Končno ju je Hermina poslušala in uslišala in veselo sta nadaljevali pot. »Martina, meni se tako vrti, pojdi ti vozit!« Martina pa, ki sicer še ni kdaj vozila težkega motorja in je videla pred seboj samo sto evrov v Francetovem suknjiču, je pogumna pristala na zamenjavo. V začetku je še kar nekako šlo, potem pa ko sta zavili na makadamsko cesto proti Kozjanskemu, je vožnja postala pustolovska. Prejšnji dan je neurje nanosilo cele kupe peska in cesta je postajala vedno slabše prevozna. Cela debela so ležala preko nje, ponekod je del ceste kar odtrgalo in je potok z višine širil razpoko v cesti in drvel proti nižje

ležečemu potoku.

»Kaj zdaj?« Poskusiva prečkati potok!« »Ne gre!« »Nazaj pa tudi ne grem!« je bila odločna Martina. Šli sta do prvega odcepa in tam zavili v smer, kjer naj bi bilo Kozjansko. Vozili sta se in vozili, kar naenkrat sta pristali v depresiji in seveda v deževnem »jezeru« ki se je naredilo v teh dneh.

»Pi...! Sto žab in ne sto evrov!« je preklinjala Mateja. Martina jo je mirila: »Greva peš, Mateja, mogoče naju bo kdo z avtom pobral!« Hodili sta in hodili. Nazadnje ju je »pobral« tovornjak z madžarsko registracijo. »Kaj dela ta na Kozjanskem?« sta se spraševali. Martina, ki kar dobro tolče nemški, se je s šoferjem nekako 'sporazumela'. »Wohin gehen, Bitte?« »Kaj ti zdaj naenkrat grejo po glavi pite? Bova jih sami pojedli!« je rekla Mateja. »Warum?« »Rum boš pa dobil, ko pridemo na cilj, če si ga že navohal!« In tako ga je celo prepričala, da je zavil s svoje smeri in ju »potegnil« do Vilijeve kočure. Martina je kar »padla« iz kabine v kočjo in prestrašila Vilija, ki je utrujen od pohoda zaspal na divanu v kuhinji. »Vili, kje je potovalka, kje so Francetova oblačila?« ga je »napadla« z besedami. Vili ni vedel, ali se mu meša ali kaj. »Kake cote, kakšen France?« je zmedeno jecljal in si mel oči. »Suknjič od Franceta, saj ti je Sandi povedala, kje je.« »Aja, Tončku sem ga dal, ker ste mu zadnjič kočjo podrle!« »O, mašina, kje pa je Tonček?« »V goši sicer spi, ampak ne vem, kje je zdaj, ker je par dni skupaj deževalo.« Martina ni več poslušala, ampak je šla k šoferju tovornjaka, zlezla sta v kabino in ona mu je pravila: »Rum, rum!« Peljal je, kamor je kazala, v tisti del gozda, kjer je

njo in Sandi zvezal Tonček za kazen, ker sta mu pobrali gobane. O Tončku ne duha ne sluha. Zadaj za nekdanjo kolibo je opazila kup listja, razbrskala ga je, ampak bilo je samo listje, suknjiča nikjer. Vrnila se je k Madžaru in pravila: »Nicht rum, wir must gehen in der nechte plaz!« Šofer je kimal kot lutka. Zlezla sta nazaj na tovornjak in spet v kočico k Viliju. Martina je trdo prišla Vilija: »Vili, če Tonček že nuca moj denar, mi boš ti dal sto evrov! Mi je zelo žal!« To je zaleglo. Vili je nemudoma stekel ven, zaštartal avto, Mateja in Martina sta se komaj še ujeli za vratnice, tako hitro je speljal, Madžar pa za njimi s svojo »zverjo« in drveli so kot nori. Kam neki? Seveda, v bližnjo gostilno. Naenkrat je Vili vedel, kje je Tonček. Seveda je ta bil res tam, veselo je nazdravljaval znancem v gostilni in jim plačeval runde. »Tonček, koliko ti je še ostalo?« ga je Vili zagrabil za brado, čeprav je menda ušiva, in ta se je počohal po glavi. Vili je segel v notranji žep nekdanj Francetovega suknjiča in ven privlekel enega dvajsetaka in enega petaka.

»Madona, Tonček, odslužil boš razliko!« A Tonček je bil preveč v rožicah, da bi se kaj prida razburjal. Madžar pa je sedel zraven Tončka in potegnil iz žepa cel šop bankovcev, tudi dolarji so bili vmes. Tudi Martini jih je nekaj potisnil v žep, ko je videl, kako je »obdelovala« Vilija zaradi izgubljenega denarja. Na koncu se je vse uredilo. Izlet bo, Vili je rešen dolga, Madžar bo dobil rum in Tonček bo lahko prespal v kar krčmi, če ga ne bodo vrgli ven.

NOVOST NA SLOVENSKEM ZAVAROVALNEM TRGU

Z osebnim zavarovanjem **ZM PRIZMA Hibrid** ste pripravljeni na vse izzive. Inovativna rešitev **ZM PRIZMA Hibrid** zavarovanje - varčevanje - donos - varnost.

www.ZavarovalnicaMaribor.si • 080 19 20

Vodna ujma na Koroškem

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Narava je nepredvidljiva. Človek jo želi obvladati, a pozablja, da je sam sestavni del nje. Za človekova posiljevanja in poskuse spreminjanja naravnih zakonitosti narava vrača udarce v različnih oblikah. Tudi v našem prostoru so ujme vse bolj pogoste in uničujoče. Povzročajo veliko škodo na negozdnih in gozdnih površinah, še posebno na bivalnih. Čez Koroško je 7. oktobra 2012 v popoldanskih urah zapihal močan veter, ki ni povzročil večjih poškodb in škode. Vdor hladnega zraka nad Slovenijo je 28. oktobra povzročil vremensko spremembo. Deževje se je spremenilo v sneženje tudi v nižinah. Moker sneg je po Sloveniji povzročil veliko škodo v gozdovih, na Koroškem v manjšem obsegu. Največ po snegu poškodovanih gozdov je v jugovzhodnem in osrednjem vzhodnem območju Slovenije. Zaradi neenakomerne snežne obtežitve krošenj in razmočenosti tal ter razrahljanosti korenin se je podiranje posameznih

dreves nadaljevalo. Gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije so ocenili, da bo zaradi posledic oktobrskega snegoloma v vseh poškodovanih gozdovih po Sloveniji treba posekati 250 000 m³ drevja, od tega na Koroškem okoli 1000 m³.

Na Koroškem sta nam veter in sneg prizanesla, vodna ujma pa ne. Najprej so začeli 5. novembra poplavljeni potoki in reka Meža v Zgornji Mežiški dolini, manj v Spodnji Mežiški dolini, razbesnela se je Drava, nenormalno so prestopile bregove Mislinja, Suhodolnica in drugi njihovi pritoki. Rušilna je bila Mislinja tudi v pohorskem predelu. Voda je zalila večji del polj in bivalnih ter industrijskih predelov ob bregovih omenjenih rek in potokov. Marsikje na nepoplavljenih predelih so povzročile veliko škodo podtalnica in meteorne vode iz kanalizacij in greznic. Ob Dravi je voda v posameznih hišah zalila tudi bivalne prostore do prvega nadstropja. Izbor odplavljenih predmetov po Dravi, Mislinji in Meži je bil zelo pester. Na srečo med njimi ni bilo človeškega trupla. Podivjani hudourniki so trgali in odnašali posamezne dele cest. Sprožali so se zemeljski udori in plazovi. Zelo so poškodovane gozdne ceste in vlake v občinah Črna na Koroškem, Mislinja in Slovenj Gradec. Voda se je s poplavljenih predelov pričela umikati v struge še isti

dan. Nadaljevalo se je plazenje zemlje po strmih razmočenih pobočjih po vsem območju. Gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec so do 12. novembra 2012 ocenili, da je zaradi zadnje poplave v območju poškodovanih 52 km delov gozdnih cest, škoda na teh prometnicah je ocenjena na 1.641.760 €. Skupna materialna in finančna škoda zaradi podivjane vode na vseh prizadetih predelih (naselja, industrijski objekti, vsa infrastruktura, gozd, drugo) bo zelo velika, težko pa je izračunljiva škoda, ki jo je pustila vodna stihija na ljudeh. Uničujoča dogajanja vodne ujme so mnogim povzročila travme, psihične motnje, nestabilno prihodnost – nekateri so izgubili vse. Teh posledic se ne da odpraviti z denarjem! Poplave so 4. in 5. novembra 2012 povzročile škodo tudi v gozdovih. Uprava RS za zaščito in reševanje je pozvala prizadete občine, da ocenijo škode po poplavih. Škodo na gozdnih cestah ocenjuje Zavod za gozdove Slovenije. Ocenjevanje teh škod že intenzivno poteka po posameznih krajevnih enotah. Škode na gozdnih cestah se zbirajo na obrazcu 5 (prometna infrastruktura) iz Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o metodologiji za ocenjevanje škode, Uradni list RS, št. 68/2008, ki ga dobite na njihovi spletni strani. Lastniki naj na občini pravočasno prijavijo tudi škodo na gozdnih cestah. Po prijavi sledi komisijski popis in ocena škode na

Naša Mitnica na Muti Foto: Foto Anka Holcman

terenu. Podatki o škodah morajo biti vneseni v spletno aplikacijo Ajda najkasneje do 5. 12. 2012.

Škode v gozdnem prostoru (ne na cestah in ob njih), nastale zaradi zemeljskih zdrsov, usadov in spiranja gozdnih tal v večjem obsegu, popiše in oceni komisija, določena na območni enoti. Sanacijski ukrepi posameznih poškodovanih gozdnih površin bodo sofinancirani iz rednih finančnih sredstev vlaganj v gozdove, podanih v letnem planu gojenja in varstva gozdov.

Sanacija poškodovanih objektov in poplavljenih predelov bo dolgotrajna. Ob tem je treba razmisliti o vzrokih, zaradi katerih so bile škode zaradi ujma še večje. Obstajajo globalni vzroki, ki vplivajo na spremembo klime, in lokalni (neupoštevanje sile vode pri prostorskem načrtovanju, krčenje naravnih zadrževalnikov – mokrišča, barja –, krčenje gozdov za kmetijske in druge namene na strmih pobočjih, divja melioracija vod v betonske kanale, nenačrtno poseganje v z drevjem porasle predele ob strugah, dosledno izvajanje gozdnega reda in ukrepov za preprečitev zamašitve strug potokov in hudournikov pri delu v gozdu ...). Upoštevati bo treba mnenja strokovnjakov vseh panog, ki se ukvarjajo z varstvom narave!

Most pri Tušu v Mislinji Foto: Primož Areh

Pri Stavbi na Ludranskem vrhu (občina Črna na Koroškem) Foto: Milan Golob

Vuzenica skozi objektiv fotoaparata Danijele Zaveršnik

Cesta v Mislinjski graben Foto: Primož Areh

Vuzenica, rojstna hiša Zdravka Miklašiča Foto: Primož Areh

Kuharjev park v Slovenj Gradcu je bil poln materiala iz stavb podjetja Johnson Controls Foto: Gorazd Mlinšek

Hiša otok, kjer živi prejšnja urednica Viharnika Ida Robnik; Stari trg v Slovenj Gradcu. Foto: Gorazd Mlinšek

Podivjana Mislinja pred Nierosom v Slovenj Gradcu Foto: Gorazd Mlinšek

Pri Paličniku v Koprivni je podivjana voda spodjedla in odnesla hlev. Foto: Milan Golob

Plaz v Sp. Kozarnici pod Uršljo goro
Foto: Gorazd Mlinšek

Mirko Cehner in Primož Areh ob Jezeru v Ponikvi v Završah
Foto: Primož Areh

Imont Foto: Majda Klemenc

Uničena gozdna cesta proti Beli peči na Smrekovcu Foto: Marija Rožen